

PRÁVNÍ ANALÝZA VE VĚCI AUTORSKÝCH PRÁV – HOTEL A TELEVIZNÍ VYSÍLAČ NA JEŠTĚDU

Zadavatel: Liberecký kraj, IČO: 708 91 508
Sídlem Liberec IV-Perštýn, U Jezu 642/2a, 460 01

Zpracovatel: Advokátní kancelář Ciprýn, Kiršner a partneři s.r.o., IČO: 19972636
se sídlem Rumunská 1720/12, 120 00 Praha 2 – Nové Město

V Praze, dne 30. 04. 2026

Obsah

I.	Úvod	3
II.	Dotčená právní úprava.....	4
III.	Historický exkurz a popis vzájemných vztahů	4
IV.	Právní úprava osobnostních a majetkových práv autorů díla, přechod autorských práv.....	6
V.	Dílo dle autorského zákona	8
VI.	Zaměstnanecké dílo a dílo vytvořené na objednávku	9
VII.	Architektonické dílo	11
VIII.	Dílo interiérové tvorby.....	12
IX.	Architektonická studie a projektová dokumentace	13
X.	Architektonická studie jako autorské dílo.....	15
XI.	Projektová dokumentace jako autorské dílo	16
XII.	Architektonická studie versus navazující projektová dokumentace	16
XIII.	Analýza některých potenciálních konfliktů při pořizování nových architektonických studií.	17
XIV.	Autorská práva právních nástupců autorů dokumentace k architektonickému dílu.....	19
XV.	Vlastnictví architektonické studie a projektové dokumentace	22
XVI.	Vztah vlastnického a autorského práva	23
XVII.	Možnosti zásahu vlastníka do stavby	24
XVIII.	Možnosti zásahu do dokumentace.....	26
XIX.	Možnosti zásahu z důvodu podmínek zařazení stavby na seznam UNESCO	27
XX.	Smluvní a zákonný licenční režim	28
XXI.	Potenciálně potřebná licenční ujednání.....	33
XXII.	Třístupňový test	39
XXIII.	Následky případného porušení autorských práv	40
XXIV.	Shrnutí a závěrečná doporučení	41
XXV.	Primární zdroje.....	44
XXVI.	Seznam příloh.....	45

I. Úvod

Tato právní analýza byla vypracována na žádost zadavatele za účelem komplexního posouzení autorských práv k architektonickému dílu „Hotel a televizní vysílač Ještěd“ (dále jen „Ještěd“), jehož hlavním autorem je Ing. arch. Karel Hubáček a dále výkonu práva užití architektonické dílo Ing. arch. Karla Hubáčka – Ještědu vyjádřeného kresbou, malbou, grafikou, fotografií, filmem nebo jinak zaznamenaného ze strany Libereckého kraje jakožto vlastníka nemovitosti.

Předmětem této analýzy je dále analýza autorské ochrany architektonického díla a samotné dokumentace. Stanovisko se zaměřuje na vymezení rozsahu oprávnění vlastníka stavby, na možnosti užití díla bez souhlasu autora na základě zákonných licencí, jakož i na posouzení, v jakém rozsahu je nezbytné disponovat licenčním oprávněním.

Součástí analýzy je rovněž rozbor relevantní právní úpravy, zejména zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a případných dalších právních předpisů, které se na danou problematiku vztahují.

Analýza vychází zejména z faktu, že hlavním autorem architektonického řešení Ještědu je Ing. arch. Karel Hubáček, autorem interiérového řešení akad. arch. Otakar Binar, na statickém a konstrukčním řešení se podíleli zejména Zdeněk Patrman a Zdeněk Zachař. V přiměřeném rozsahu jsou řešena i autorská práva dalších autorů, která mohou být relevantní.

Stavba Ještědu byla realizována v letech 1966–1973 v rámci tehdejšího Stavoprojektu Liberec (s autonomií ateliéru SIAL v letech 1968–1971). Objekt byl prohlášen kulturní památkou v roce 1998 a národní kulturní památkou nařízením vlády č. 422/2005 Sb., s účinností od 1. 1. 2006. Je rovněž zařazen na Indikativní seznam kulturních statků České republiky pro budoucí nominaci na Seznam světového dědictví UNESCO.

Toto stanovisko je strukturováno tak, aby postupně přiblížilo (i) historický a faktický kontext vzniku architektonického díla a navazujících autorskoprávních vztahů; (ii) obecnou právní úpravu autorského práva, zejména rozdělení na osobnostní a majetková práva, jejich trvání a přechod na právní nástupce; (iii) specifika architektonického díla, díla interiérové tvorby, projektové dokumentace a architektonické studie; (iv) vztah mezi vlastnictvím stavby (resp. hmotných nosičů dokumentace) a autorským právem; (v) možnosti zákonného zásahu do stavby a dokumentace, zákonné licence; a (vi) potenciálně potřebná licenční ujednání ve vztahu k plánované rekonstrukci a propagaci stavby.

Stanovisko vychází z platné a účinné právní úpravy ke dni jeho vyhotovení a opírá se o relevantní judikaturu Nejvyššího soudu a komentářovou a další odbornou literaturu.

II. Dotčená právní úprava

Autorskému dílu v podobě Ještědu poskytuje ochranu primárně **zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů** (dále jen „**autorský zákon**“), ve znění pozdějších předpisů. Tento předpis výslovně zahrnuje architektonická díla včetně urbanistických děl mezi předměty autorskopravní ochrany a v obecné rovině chrání rovněž díla vyjádřená jako projektová dokumentace, studie a skici, pokud splňují podmínku jedinečného výsledku tvůrčí duševní činnosti autora.

Vedle autorského zákona je nezbytné přihlížet k:

- **zákonu č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „**občanský zákoník**“), který upravuje smluvní závazkové vztahy relevantní pro licenční smlouvy, smlouvy o dílo a nakládání s nehmotnými statky;
- **zákonu č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů**, který představuje samostatnou veřejnoprávní vrstvu ochrany, která se uplatňuje vedle ochrany autorské a která podmiňuje veškeré stavební zásahy do budovy souhlasem příslušných orgánů památkové péče;
- **zákonu č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů**, který upravuje stavebněprávní aspekty rekonstrukcí a změn stavby;
- mezinárodním smlouvám a předpisům Evropské unie, které na danou problematiku dopadají.

III. Historický exkurz a popis vzájemných vztahů

U Ještědu je pro účely právního posouzení nezbytné vycházet z jeho historického vývoje^{1,2,3} i z povahy vztahů mezi jednotlivými subjekty, které se na jeho vzniku, realizaci a následném užívání podílely. Tento kontext je klíčový zejména pro posouzení autorskopravních aspektů, vlastnických vztahů i dispozic s projektovou dokumentací.

Původní horský hotel na Ještědu byl zničen požárem dne 31. ledna 1963. Bezprostředně poté byla v únoru 1963 v rámci Stavoprojektu Liberec organizována architektonická soutěž. Této soutěže se zúčastnilo 11 architektů či týmů, včetně architekta Karla Hubáčka. V roce 1968 založili Karel Hubáček, Miroslav Masák a Otakar Binar autonomní ateliér Sdružení inženýrů a architektů v Liberci (SIAL). Jako samostatný subjekt oficiálně existoval v letech 1968–1971, poté byl v době normalizace nedobrovolně začleněn do Stavoprojektu Liberec.

¹ SIAL. Historie. Dostupné z: <https://www.sial.cz/historie/>

² NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Památkový katalog – Horský hotel a televizní vysílač Ještěd. Dostupné z: pamatkovykatalog.cz/horsky-hotel-a-televizni-vysilac-jested-15843868.

³ JEŠTĚD LIBEREC. *Historie* [online]. Dostupné z: <https://www.jestedliberec.cz/cs/historie.html>.

Hubáčkův návrh byl výjimečný tím, že jako jediný záměrně porušil zadání soutěže požadující dva samostatné objekty — hotel a televizní vysílač — a sloučil obě funkce do jediné stavby. Výsledkem byl objekt ve tvaru rotačního hyperboloidu, jenž přirozeně navazuje na siluetu vrcholu hory. Stavba je v odborné literatuře zpravidla řazena k československému strukturalismu, resp. k technicistnímu směru architektury předcházejícímu high-tech, a dodnes je považována za ikonické architektonické dílo.

Architektonická koncepce stavby je nepochybně spojena především právě s osobou Karla Hubáčka jako hlavního autora. Návrh však nevznikal izolovaně, nýbrž v rámci institucionální činnosti projektového ústavu, kde působil širší autorský kolektiv. Na výsledné podobě projektové dokumentace se podíleli rovněž další specialisté, zejména statici Zdeněk Patrman a Zdeněk Zachař jako autoři statického řešení a stavební inženýři Josef Patrman, Václav Bůžek a Vlastimil Křupka jako autoři stavební konstrukce. Z právního hlediska je proto nutné vycházet z toho, že jde o dílo vzniklé kolektivní tvůrčí činností, přičemž jednotlivé dílčí části mohou potenciálně naplňovat znaky samostatných autorských děl ve smyslu autorského práva.

Současně je třeba reflektovat, že projektová dokumentace byla zpracovávána v rámci zaměstnaneckého poměru. Dílo tak lze z pohledu autorskopravní ochrany považovat za dílo zaměstnanecké, u něhož majetková práva v době jeho vzniku vykonával stát prostřednictvím příslušného projektového ústavu, zatímco osobnostní práva zůstávala jednotlivým autorům. Tento režim má zásadní význam pro následné právní posouzení dispozic s dokumentací i případných zásahů do díla.

Investor stavby byl rovněž státní subjekt, přičemž investiční a realizační proces byl rozdělen mezi organizace z oblasti spojů (technologická část vysílače) a cestovního ruchu (hotelová část). Tato dualita funkcí se promítá nejen do technického řešení stavby, ale i do právních vztahů ke stavbě jako celku, včetně možného oddělení práv k jednotlivým funkčním celkům.

Stavba byla realizována jako socialistická investice s funkčně a investorsky rozdělenou povahou: hotelovou a restaurační část objednal podnik Restaurace Liberec, technologickou část televizního vysílače pak pražská Správa radiokomunikací (resort spojů). Projektová dokumentace byla zpracována v rámci pracovního poměru autorů ve Stavoprojektu Liberec (v ateliéru SIAL od roku 1968), což má zásadní dopad na otázku vlastnictví projektové dokumentace, zejména ve vztahu k výkonu majetkových práv zaměstnavatele a jejich případnému přechodu po roce 1989.

Výstavba probíhala v letech 1966–1973 a byla realizována prostřednictvím státních stavebních podniků. V rámci tohoto procesu docházelo k postupnému předávání jednotlivých stupňů projektové dokumentace investorovi. S ohledem na dobovou praxi centrálně řízené ekonomiky a evidenční standardy však nelze vyloučit, že část dokumentace, smluvních ujednání či interních aktů není v současnosti úplná, případně není snadno dohledatelná. Tato skutečnost může mít významné důsledky pro dokazování právních nároků či určení právní kontinuity.

Po roce 1989 došlo k zásadní transformaci vlastnických a provozních vztahů. Stavba jako celek, resp. její jednotlivé funkční části, přešla postupně na odlišné vlastníky či provozovatele v rámci privatizačních a transformačních procesů. Tato skutečnost má význam jak z hlediska dispozice se stavbou, tak z hlediska držby, správy a dostupnosti projektové a technické dokumentace.

Současně mohlo dojít k oddělení vlastnictví stavby od vlastnictví jednotlivých nosičů dokumentace, což může komplikovat výkon práv i povinností spojených s ochranou a užíváním tohoto architektonického díla.

IV. Právní úprava osobnostních a majetkových práv autorů díla, přechod autorských práv

Autorské právo ve smyslu autorského zákona se systematicky skládá ze dvou základních složek, a to práv **osobnostních a práv majetkových**.

U majetkových práv autora převažuje jejich hospodářský a ekonomický význam, osobnostní práva reflektují především morální a osobnostní vazbu autora k vytvořenému dílu a představují výraz ochrany jeho tvůrčí individuality.

Základní katalog majetkových práv autora je upraven v ustanoveních § 12 až 25b autorského zákona.

Majetková autorská práva^{4,5} představují soubor výlučných oprávnění autora k užití díla a k poskytování oprávnění k jeho užití třetím osobám.

Autor je oprávněn rozhodovat zejména o rozmnožování díla, jeho rozšiřování, půjčování, pronájmu, vystavování a sdělování veřejnosti, a to jak v hmotné, tak nehmotné podobě, včetně zpřístupňování díla prostřednictvím internetu či jiných digitálních sítí. Součástí těchto práv je rovněž oprávnění udělovat licence, a to výhradní i nevýhradní, případně poskytnout podlicenci, pokud to licenční ujednání umožňuje.

Majetková práva jsou povahově nepřevoditelná, lze však převést dílčí majetková autorskoprávní oprávnění prostřednictvím licenční smlouvy.

Majetková autorská práva jsou časově omezena; trvají po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. V případě spoluautorského díla se tato lhůta počítá od smrti posledního žijícího spoluautora. Po uplynutí této doby se dílo stává tzv. volným dílem, které může být užíváno bez omezení, avšak při zachování ochrany osobnostních práv, zejména autorství a nedotknutelnosti díla.

⁴ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 12 [Práva dílo užit]. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019.

⁵ CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. § 12 [Právo dílo užit]. In: CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. Autorský zákon. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.

Karel Hubáček, jakožto hlavní autor architektonického řešení, zemřel dne 23. 11. 2011. Podle ustanovení § 27 odst. 8 autorského zákona se 70letá doba počítá od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo ke smrti; majetková práva k architektonickému dílu tak trvají do 31. 12. 2081 a dílo se stane dílem volným k 1. 1. 2082. Jde-li o dílo spoluautorské ve smyslu ustanovení § 8 autorského zákona, počítá se lhůta od smrti posledního žijícího spoluautora; tento režim je třeba samostatně zvažovat u dílech chráněných příspěvků (statické řešení, interiér apod.), jsou-li dílem dle autorského zákona.

Akad. arch. Otakar Binar, autor jednotného interiérového řešení hotelu, navrhl jedinečné interiérové řešení Ještědu. Pokud interiérové řešení (resp. jeho jednotlivé části) splňuje pojmové znaky autorského díla podle autorského zákona, pak majetková autorská práva k jeho příspěvku trvají do 31. 12. 2094 a po jeho smrti přešla v rámci dědického řízení na jeho právní nástupce. Obdobné závěry je pak třeba učinit ohledně autorství případných dalších autorů děl ve smyslu autorského zákona, se kterými je Ještěd spojen.

Majetková autorská práva **jsou předmětem dědění** a po smrti autora **přecházejí** na jeho dědice podle pravidel dědického práva. Dědicové tak vstupují do postavení autora a mohou dílo užívat, udělovat licence nebo poskytovat souhlas k jeho užití. Tato práva trvají po dobu 70 let od smrti autora, přičemž po uplynutí této lhůty se dílo stává volným a může být užíváno bez omezení. Dědění se týká pouze majetkových práv, zatímco osobnostní autorská práva jsou nepřevoditelná a zanikají smrtí autora (s výjimkou ochrany autorství a nedotknutelnosti díla, kterou mohou uplatňovat blízké osoby).^{6,7}

Osobnostní autorská práva^{8,9} jsou upravena zejména v ustanovení § 11 autorského zákona a tvoří neoddělitelnou součást autorského práva.

Tato práva jsou úzce spjata s osobností autora a vyjadřují jeho osobní vztah k dílu. Autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla, právo být označen jako autor (včetně práva rozhodnout o anonymním či pseudonymním zveřejnění), jakož i právo na nedotknutelnost díla, které zahrnuje ochranu před jakýmkoli neoprávněnými zásahy, úpravami či jiným znehodnocením díla, jež by mohly snížit jeho hodnotu nebo poškodit autorovu pověst.

Osobnostní práva jsou ze své povahy nepřevoditelná, neprohlášená a autor se jich nemůže vzdát. Nelze je ani smluvně převést na jinou osobu, a to ani v rámci licenčních ujednání.

⁶ K dědění majetkových autorských práv srov. § 26 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona; § 1475 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

⁷ SRSTKA, J. a kol. Autorské právo a práva související. 3. vydání. Praha: Leges, 2023.

⁸ CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. § 11 [Osobnostní práva]. In: CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. Autorský zákon. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.

⁹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. § 11 [Osobnostní práva]. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019.

Osobnostní práva jako taková smrtí autora zanikají (ustanovení § 11 odst. 4 věta první autorského zákona), **zákon však zakotvuje tzv. postmortální ochranu: po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství, dílo smí být užíváno jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a musí být uváděno jméno autora, nejde-li o dílo anonymní.** Této ochrany se může domáhat kterákoliv z osob autorovi blízkých, právnická osoba sdružující autory i příslušný kolektivní správce; toto oprávnění přetrvává i po uplynutí doby trvání majetkových práv.

Jakýkoli neoprávněný zásah do autorských práv, ať již osobnostních či majetkových, zakládá autorovi (případně jinému oprávněnému subjektu) právo domáhat se ochrany podle autorského zákona. Autor se může zejména domáhat, aby bylo od zásahu upuštěno, aby byly odstraněny jeho následky, aby mu bylo poskytnuto přiměřené zadostiučinění, včetně zadostiučinění v penězích, a dále náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení. Autorský zákon rovněž umožňuje uplatnění nároků prostřednictvím kolektivní správy práv a v určitých případech stanoví i zvláštní prostředky ochrany, včetně možnosti domáhat se informací o způsobu užití díla a osobách, které se na zásahu podílely.

V. Dílo dle autorského zákona

Z pohledu ustanovení § 2 autorského zákona je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.

Tato generální klauzule musí být naplněna, aby se jednalo o dílo ve smyslu autorského zákona. Pokud by pojmové znaky nebyly naplněny, jednalo by se o dílo v obecném smyslu nehmotného výsledku činnosti, nikoli však o dílo, na které se vztahují ustanovení autorského zákona, a tedy ani o předmět autorského práva.

Jednotlivé pojmové znaky lze tedy vymezit následovně:¹⁰

- výsledek tvůrčí činnosti fyzické osoby;
- jedinečný výsledek (originální);
- objektivní smysly vnímatelná podoba;
- povahová vlastnost díla musí naplňovat tvůrčí kategorii umění;
- dílo není vyloučeno z právní ochrany.

Tvůrčí činnost je přímo spjata s talentem a osobnostními nezaměnitelnými vlastnostmi autora; není při tom podstatné, zda je vykonávána prostřednictvím technických zařízení či bez nich.

¹⁰ CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. § 2 [Autorské dílo]. In: CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. Autorský zákon. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.

Jedinečnost je chápána jako nemožnost vzniku dvou totožných děl. Z pohledu pojmových znaků představuje tento znak kvantitativní kritérium (množství vynaložené tvůrčí individuality).

Objektivně vnímatelná podoba díla je znakem, který vymezuje, že toto dílo lze vnímat smysly osobami odlišnými od autora. Musí se jednat o možnost dílo vnímat, k vnímání třetími osobami dojít nemusí. Dílo musí být vyjádřeno, nepostačuje vznik pouze v autorově mysli. Dílo je autorskoprávně chráněno, byla-li myšlenka vyjádřena.¹¹

Dílo musí být **dílem uměleckým**, přičemž platí, že hodnota díla není rozhodující pro přiznání autorskoprávní ochrany. Z pohledu autorského práva je nezbytné dílo jako umělecké vnímat subjektivně osobou jak autora, tak okolím.

Aby bylo dílo chráněno autorským zákonem, nesmí být naplněna **žádná ze zákonných výjimek** z ochrany ve veřejném zájmu. Zákonné výjimky jsou rozebírány dále v tomto stanovisku.

Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, *dílo architektonické včetně díla urbanistického*, dílo užitého umění a dílo kartografické.

Dílo může být tvůrčí činností kolektivu autorů, tzn. jedná se pak o kolektivní dílo. Kolektivním dílem je dle autorského zákona dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby a uváděno na veřejnost pod jejím jménem, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.

VI. Zaměstnanecké dílo a dílo vytvořené na objednávku

Zaměstnanecké dílo¹² je upraveno v ustanovení § 58 autorského zákona. Tento zákon rozlišuje mezi autorskou tvorbou vznikající v rámci pracovněprávního (resp. obdobného) vztahu a mimo ně.

Je-li dílo vytvořeno autorem ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu, vykonává – není-li sjednáno jinak – majetková práva autora k takovému dílu zaměstnavatel, a

¹¹ V kontextu architektonického díla, jak je rozebíráno dále, se bude jednat např. o přednes díla řemeslníkům, nebo vysvětlení díla pro účely tvorby technické dokumentace. Neexistuje povinnost architektonické dílo zaznamenat v plánech či v projektové dokumentaci, a tudíž se jedná o dílo ve chvíli, kdy je vnímatelné smysly, i kdyby pouze jen omezenou skupinou osob.

¹² K režimu zaměstnaneckého díla srov. § 58 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona; TELEČ, I., TŮMA, P. Autorský zákon. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, k § 58. K problematice dispozice s majetkovými právy zaměstnavatele srov. též Profesní pomůcka A 3.18 ČKAIT – Ochrana autorských práv u děl architektonických a urbanistických, dostupná z: profesis.ckait.cz/dokumenty-ckait/a-3-18.

to svým jménem a na vlastní účet. Autorovi však nadále náleží samotné autorství a s ním spojená osobnostní práva.

Zaměstnavatel tak nabývá oprávnění vykonávat majetková práva svým jménem a na svůj účet k dílu namísto autora. Autor tato práva neztrácí, avšak po dobu trvání tohoto režimu je zásadně nemůže vykonávat bez souhlasu zaměstnavatele. Není proto oprávněn samostatně udělit licenci třetí osobě ani dílo užít způsobem, který by zasahoval do oprávnění vykonávaných zaměstnavatelem.

Právo výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu může zaměstnavatel postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže k postoupení dochází v případě převodu obchodního závodu. Zaměstnavatel nemá právní nárok na udělení tohoto svolení a nemůže se jej domáhat soudní cestou. Zákon zakotvuje vyvratitelnou domněnku, podle níž se má za to, že takto udělené svolení je neodvolatelné a vztahuje se rovněž na všechna případná další postoupení. Třetí osoba, na kterou bylo právo výkonu postoupeno, se pro účely autorského zákona považuje za zaměstnavatele, a vstupuje tak do téhož právního postavení, jaké zákon přiznává původnímu zaměstnavateli.

Osobnostní práva autora zůstávají i nadále zachována a nejsou dotčena tím, že majetková práva vykonává zaměstnavatel či jiná oprávněná osoba.

Zanikne-li zaměstnavatel bez právního nástupce nebo zemře-li (jde-li o fyzickou osobu), aniž by došlo k přechodu práv v souvislosti s pokračováním jeho činnosti, nabývá oprávnění k výkonu majetkových práv zpět autor (§ 58 odst. 2 autorského zákona). Podmínkou je tedy absence právního nástupce, který by tato oprávnění převzal. U zaměstnavatele – fyzické osoby – lze o právním nástupci uvažovat zejména tehdy, pokud dědic pokračuje v jeho činnosti.

Institut zaměstnaneckého díla byl v tuzemském právním řádu znám již za účinnosti zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

V praxi je častou situací zpracování projektové dokumentace architektem či projektantem jakožto nezávislým zhotovitelem na základě smlouvy o dílo uzavřené s objednatelem. Podle ustanovení § 61 odst. 1 autorského zákona platí, že je-li dílo autorem vytvořeno na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. Jde o vyvratitelnou zákonnou domněnku, někdy označovanou jako zákonná kvazilicence.¹³

Rozsah této zákonné licence je vymezen účelem vyplývajícím ze smlouvy o dílo. K užití díla nad rámec tohoto účelu je objednatel oprávněn pouze na základě samostatné licenční smlouvy, nevyplývá-li z autorského zákona jinak. Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užít a

¹³ K zákonné kvazilicenci u díla na objednávku srov. § 61 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019. K aplikaci na stavební architektonické dílo srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. Autorský zákon. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, k § 61

poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele (§ 61 odst. 2 autorského zákona).

VII. Architektonické dílo

Samotným architektonickým dílem se rozumí např. stavby, makety, interiéry, výtvořiny zahradní a jevištní architektury, výtvořiny urbanistické a jiná díla umění architektonického, jež jsou prostorově vyjádřena např. konstrukcemi apod., stejně jako i tato díla vyjádřená architektonickými projekty, plány a náčrtly.¹⁴

V souvislosti se zákonným vymezením díla nepožívají ochrany dle autorského zákona technické výkresy, technická řešení architektonických prvků, výsledky řemesel či jinak netvůrčí a neumělecké technické zdatnosti a dovednosti využívané v architektuře.¹⁵

Charakteristickým rysem architektonického díla je účelové zaměření, tedy bezprostřední spjatost uměleckého ztvárnění s praktickým užitným účelem. Architektonická díla jsou tak **účelově determinovaná**, přičemž, aby se jednalo o autorské dílo, je nezbytné, aby tato účelová determinace byla doprovázena i **individuálně uměleckým ztvárněním**. S tím souvisí i příznačná účelová determinovanost architektonického výtvořiny (jako jeho významná povahová vlastnost), která u jiných druhů děl buď není, anebo nebývá tolik zjevná. Předpokladem vzniku díla umění architektonického ovšem je, aby tato determinace ponechala ještě tvůrčí prostor pro individuálně umělecké ztvárnění.¹⁶

Koncepci ochrany architektonického díla doplňuje významně ustanovení § 2 odst. 3 autorského zákona, dle kterého se právo autorské vztahuje na dílo dokončené, jednotlivé vývojové fáze a části.

Dále je třeba uvést, že jak stavba samotná, tak i jiná forma trojrozměrné rozmnoženiny (model, elektronická digitální forma apod.), je rozmnoženinou autorského díla architektonického dle ustanovení § 13 odst. 2 autorského zákona.

Definice architektonického díla se v odborné literatuře mnohdy odlišuje. Dle Choděry (2014) však lze uzavřít, že „*díla vytvářející umělecké ztvárnění prostoru v oblasti architektury stavební, interiérové, jevištní (scénografické), zahradní apod., a to nejen vyjádřená prostorově, jako určité stavby, konstrukce atd., ale i jako makety, architektonické projekty, výkresy, plány, grafická zobrazení, textová určení (specifikace) a náčrtly.*“

Lze dovést, že autorskoprávní ochrana tedy dopadá i na nerealizované stavby, a to bez ohledu na funkčnost a stavební a technologickou realizovatelnost.

¹⁴ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 2 [Autorské dílo]. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 30–31.

¹⁵ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 2 [Autorské dílo]. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 30–31.

¹⁶ Tamtéž.

Architektonické dílo musí bez dalšího splňovat vždy minimálně „jedinečnost výsledku tvůrčí činnosti autora“ a „vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.“ Tyto hlavní podmínky musí být splněny současně a při jejich splnění lze uzavřít, že architektonické dílo není výsledkem pouhé automatické rutinní činnosti bez tvůrčího aspektu.

Pro úplnost uvádíme, že samotná myšlenka či nápad architekta není autorskoprávně chráněn.

VIII. Dílo interiérové tvorby

Autorský zákon dílo interiérové tvorby nikterak nevymezuje, v důsledku čehož budou za díla považována taková díla, která naplní obecné pojmové znaky díla, které požívá autorskoprávní ochrany.

Interiérem bude nezbytné rozumět vnitřní prostor objektu (stavby), ale i mobiliář a technické vybavení, které je součástí.

Budou-li tedy splněny pojmové znaky díla, **bude i dílu interiérové architektury náležet autorskoprávní ochrana.** Limitem bude zejména skutečnost, zda konkrétní dílo interiérové architektury **vzniklo tvůrčí duševní činností autora.** Autorskoprávní ochranu by tak neměly požívat pouze instalované technologicky vytvořené prvky interiéru pouhé technické povahy. Ačkoliv vznikly při vlastním vývoji za přispění duševní činnosti, ochranu jim poskytuje spíše oblast práva duševního vlastnictví.

Při posuzování konkrétního interiéru je vždy nezbytné individuálně hodnotit míru jeho originality a tvůrčího přínosu. Pouhé převzetí běžných prvků či inspirace obecnými designovými trendy k založení autorskoprávní ochrany nepostačuje; **rozhodující je, zda výsledné (kreativní) řešení představuje jedinečný tvůrčí projev autora.** Hranicí tak bude tvůrčí vklad (jedinečnost tvorby) autora při zpracování námětu.¹⁷

Interiérový design může být z pohledu autorského zákona chráněn jako autorské dílo, pokud tedy splňuje zákonné znaky stanovené v § 2 odst. 1 tohoto zákona, tj. jedná se o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora vyjádřený v objektivně vnímatelné podobě. V praxi to znamená, že ochrany nepožívá každý návrh interiéru, ale pouze takový, který vykazuje dostatečnou míru originality a individuality, přesahující běžná či standardizovaná řešení.

Za autorské dílo lze považovat **zejména komplexní návrh interiéru jako celku, zahrnující prostorové uspořádání, kompozici jednotlivých prvků, práci s materiály, barvami a osvětlením, pokud tyto prvky tvoří originální a tvůrčí celek.**

¹⁷ Jako příklad lze uvést Dům U Černé Matky Boží, navrženou Josefem Gočárem, který je současně autorem i interiéru a kubistické kavárny, a to jak židlí, stolků, čalouněných boxů, baru a dalších prvků a lustrů. Způsob zpracování interiéru (námět), ve spojení s kreativitou a jedinečností vymezují prostor pro konstatování, že se jedná o tvůrčí duševní činnost autora, a tedy i dílo.

Autorskoprávní ochrana se může vztahovat rovněž na jednotlivé části návrhu, jako jsou vizualizace, projektová dokumentace, výkresy či jiné formy zachycení návrhu. Naopak samotné technické, funkční či konstrukční řešení interiéru, stejně jako obecné stylové principy či běžná dispoziční řešení, předmětem autorskoprávní ochrany nejsou. V tomto rozsahu funguje principiálně autorská ochrana jako při autorské ochraně díla architektonického.

Autorský zákon výslovně zahrnuje mezi chráněná díla rovněž díla architektonická, pod která lze zařadit i díla urbanistická a v zásadě tedy i interiérová. Interiérový design tak může být kvalifikován jako specifická forma architektonického díla, pokud naplňuje výše uvedené znaky originality.

Chráněna jsou s ohledem na formulaci ustanovení § 2 autorského zákona i díla umění užitého, tzn. nábytek, koberce apod., tedy i jednotlivé části interiéru, jakožto celku. Umělecké ztvárnění těchto děl je součástí užitné hodnoty a spotřební funkce.

Autorskoprávní ochrana vzniká okamžikem vytvoření díla.

Bez odpovídající licence není třetí osoba oprávněna návrh interiéru realizovat, upravovat ani jinak užívat, ledaže by šlo o zákonnou licenci.

Prvky, které budou zpravidla chráněné, jsou např. unikátní kombinace barev, materiálů a textur, pokud přesahují běžnou praxi a tvoří originální celek, neobvyklé prostorové uspořádání nábytku a funkčních celků, které není diktováno technickými omezeními, specifická světelná koncepce, vlastní design povrchů a stěn, autorský nábytek nebo prvky navržené přímo pro daný prostor či celkový estetický koncept prostoru jako souborné dílo, pokud vykazuje dostatečnou originalitu.

Prvky, které zpravidla chráněny autorským právem nebudou jsou standardní katalogové prvky (sériový nábytek apod.), čistě funkční řešení, obecně užívaná prostorová schémata bez tvůrčího přesahu či prvky, které jsou výsledkem technické nutnosti a nikoli estetické volby.

Na interiéru se zpravidla nevztahuje tzv. svoboda panoramatu, protože se nejedná o dílo, které se nachází na veřejném prostředí a splňuje podmínky této zákonné licence.

IX. Architektonická studie a projektová dokumentace

Architektonická studie představuje prvotní tvůrčí fázi návrhu stavby. Jde o dokument, ve kterém architekt formuluje základní koncepci budoucí stavby – navrhuje její hmotové a prostorové uspořádání, dispozici, vztah k okolí, charakter a estetický výraz. Studie typicky obsahuje půdorysy, pohledy, řezy, vizualizace, případně fyzický či digitální model a doprovodnou textovou část vysvětlující záměr. Charakteristické je, že pojem „architektonická studie“ není nikde legálně definován – ani autorský zákon, ani stavební zákon tento pojem neznají jako normativní kategorii. Je to tradiční pojem architektonické praxe, zakotvený ve standardech profesních komor a ve smluvní praxi. Z pohledu stavebního zákona studie není povinnou součástí procesu přípravy stavby; není „vybranou činností ve

výstavbě" a nevyžaduje, aby ji zpracovala autorizovaná osoba. Z pohledu autorského práva je však právě studie zpravidla místem, kde vzniká architektonické dílo jako chráněný tvůrčí výsledek.

Projektová dokumentace je naproti tomu pojem veřejnoprávní, definovaný přímo stavebním zákonem a prováděcími vyhláškami o dokumentaci staveb. Jde o soubor technicky zpracovaných výkresů, zpráv a výpočtů, který slouží konkrétním účelům v procesu povolování a realizace stavby. Stavební zákon rozlišuje několik stupňů projektové dokumentace – zjednodušeně řečeno dokumentaci pro povolení záměru (tj. pro územní a stavební řízení, případně pro jejich sloučenou formu) a dokumentaci pro provedení stavby. Každý stupeň má předepsaný obsah a formu, který je závazný. Projektovou dokumentaci pro účely řízení podle stavebního zákona může zpravidla zpracovat pouze autorizovaná osoba – autorizovaný architekt nebo v určitých případech autorizovaný inženýr či technik činný ve výstavbě. Autorizace je přitom veřejnoprávní profesní oprávnění, které nemá s autorstvím v autorskoprávním smyslu nic společného.

Účelem studie je nalezení koncepce a získání představy o podobě budoucí stavby; účelem projektové dokumentace je umožnit realizaci stavby a získat k tomu příslušná povolení.

Architektonická studie slouží jako koncepční východisko, ze kterého projektant při zpracování navazující dokumentace vychází. Projektová dokumentace proto zpravidla představuje rozmnoženinu architektonického díla zachyceného ve studii (ustanovení § 13 autorského zákona), nebo v některých případech tzv. odvozené dílo, pokud projektant při jejím zpracování vnese vlastní tvůrčí příspěvek (ustanovení § 2 odst. 4 autorského zákona). V některých projektech může být studie minimální a hlavní tvůrčí rozhodnutí se činí až ve fázi dokumentace; jindy je naopak studie natolik detailní, že navazující dokumentace je již jen technickým rozpracováním. Tato vnitřní provázanost znamená, že užití projektové dokumentace (a realizace stavby podle ní) představuje zároveň užití architektonického díla obsaženého ve studii – a k takovému užití je nezbytná licence od autora studie, ať už sjednaná výslovně nebo odvozená ze smlouvy o dílo podle ustanovení § 61 odst. 1 autorského zákona.

Rozlišení těchto dvou dokumentů má vliv na posouzení, jak lze nakládat s jednotlivými dokumenty.

Investor, který si nechal zpracovat studii jedním architektem a navazující dokumentaci plánuje zadat jinému projektantovi, nemůže k tomu automaticky přistoupit bez ohledu na práva autora studie – ta totiž zpravidla obsahuje chráněný tvůrčí výsledek, jehož užití je třeba legálně vypořádat.

Nejvyšší soud ve své ustálené judikatuře (zejména v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2857/2019) sice dovodil, že součástí zákonné licence ze smlouvy o dílo na stavební architektonické dílo je typicky i oprávnění zpracovat studii do navazujících stupňů dokumentace a realizovat stavbu, toto oprávnění je však limitováno účelem smlouvy a nesmí být použito způsobem snižujícím hodnotu díla. Významnou roli hrají i smluvní ujednání smlouvy o dílo, na základě které byla architektonická studie vypracována. Oba dokumenty mohou tedy být samostatně autorskoprávně chráněny, přičemž architektonická studie je zpravidla klíčovým nosičem tvůrčího řešení a projektová dokumentace jeho technickým rozpracováním.

X. Architektonická studie jako autorské dílo

Aby architektonická studie požívala autorskoprávní ochrany, musí být kumulativně splněny zejména následující znaky:

- (i) jedinečnost jako výsledek tvůrčí činnosti autora (tj. fyzické osoby – architekta či projektanta) a
- (ii) její vyjádření v objektivně vnímatelné podobě (včetně podoby elektronické).

Specifikem architektonického díla je, že vzniká na základě konkrétního účelového zadání (funkčního, technického či normativního), které však musí autorovi ponechávat dostatečný prostor pro tvůrčí řešení.

Jak tradiční doktrína, tak současná praxe vycházejí z toho, že podmínkou vzniku architektonického díla je zachování prostoru pro individuální tvůrčí ztvárnění. Pokud je projektové řešení plně determinováno funkčními, technickými či normativními požadavky a individuální tvůrčí prvek je vyloučen, o autorské dílo se nejedná.

Autorem je fyzická osoba, která studii vlastní tvůrčí činností vytvořila. V architektonické praxi bývá studie často výsledkem tvůrčí spolupráce více osob – v takovém případě může vzniknout spoluautorství podle § 8 autorského zákona, pokud jde o společnou tvůrčí činnost vedoucí ke vzniku jednotného díla, jehož jednotlivé příspěvky nelze samostatně užít. Práva k dílu náleží spoluautorům společně; k nakládání s dílem je zásadně třeba souhlasu všech spoluautorů, nedohodnou-li se jinak.

Ve vztahu k architektonické studii bývá tvůrčí složka zpravidla nejvýraznější – autor volí koncepci, hmotové uspořádání, kompozici, proporce a vzájemné vztahy prvků. Z tohoto důvodu bývá architektonická studie v praxi chápána jako výchozí (koncepční) fáze architektonického díla, z níž jsou navazující stupně dokumentace odvozovány buď jako jeho rozmnoženiny, nebo jako díla odvozená ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 autorského zákona.

Architektonická studie Ještědu, stejně jako veškeré přípravné fáze návrhu (skici, makety, soutěžní projekt z roku 1963), požívá autorskoprávní ochrany již od okamžiku svého vzniku, a to bez ohledu na to, zda byl výsledný návrh realizován. Autorský zákon chrání jednotlivá vývojová stadia díla, přičemž studie může být chráněna jako samostatné dílo nezávisle na případné realizované stavbě.

XI. Projektová dokumentace jako autorské dílo

Projektová dokumentace¹⁸ může být taktéž autorským dílem za předpokladu, že splňuje obecné znaky dle ustanovení § 2 odst. 1 autorského zákona. Je přitom nutné rozlišovat mezi autorským dílem jako nehmotným statkem a jeho hmotným nosičem – výkresy, plány, modely či elektronické soubory představují pouze hmotný substrát, na němž je dílo zachyceno, nikoli dílo samotné.

Autorskoprávní ochrana se vztahuje nejen na finální architektonický návrh, ale i na jeho jednotlivé vývojové fáze a části, tedy na náčrty, skici, studie, makety, koncepty, interiérová řešení a rovněž na jednotlivé stupně projektové dokumentace, **pokud vykazují jedinečnost jako výsledek tvůrčí činnosti autora**. Zákon nepodmiňuje ochranu žádnou estetickou ani technickou kvalitou; rozhodující je výlučně přítomnost tvůrčí individuality, tj. otisku autorovy osobnosti v díle.

Z pohledu vztahu mezi architektonickou studií a navazující projektovou dokumentací je třeba rozlišovat mezi (i) projektovou dokumentací představující pouhé technické rozvedení (konkretizaci) již existujícího architektonického řešení, které samo o sobě nemusí dosahovat intenzity autorského díla, a (ii) projektovou dokumentací představující samostatné odvozené (zpracované) autorské dílo ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 autorského zákona, pokud projektant při jejím zpracování uplatnil vlastní tvůrčí činnost vykazující jedinečnost. V takovém případě vzniká autorskoprávní ochrana jak k původnímu architektonickému dílu, tak k odvozenému dílu projektanta; k užití odvozeného díla je pak zásadně třeba souhlasu autora původního díla, přičemž jsou dotčena i práva autora odvozeného díla.

XII. Architektonická studie versus navazující projektová dokumentace

Z autorskoprávního hlediska je tedy třeba rozlišit tři základní situace, v nichž se navazující projektová dokumentace může vztahovat k původní architektonické studii.

Projektová dokumentace je rozmnoženinou studie ve smyslu ustanovení § 13 autorského zákona

Nejběžnější je situace, kdy projektová dokumentace převádí koncepci obsaženou ve studii do podrobnějšího technického vyjádření při zachování jejího uměleckého a koncepčního řešení. Taková dokumentace zpravidla nepředstavuje samostatné autorské dílo, ale technické rozpracování již existujícího architektonického řešení; současně může v určitém rozsahu obsahovat rozmnoženiny architektonického díla zachyceného ve studii.

Projektant v tomto případě nevytváří nové autorské dílo, ale rozpracovává dílo cizí. Autorská práva k architektonickému řešení proto náleží autorovi studie a pro další užití v rámci dokumentace či dokumentace samotné je rozhodující rozsah licence, kterou tento autor poskytl.

¹⁸ KUZMOVÁ, Eva. Další užití dokumentace stavby z pohledu autorského práva [online]. Z+i ČKAIT, 2021, č. 4. Publikováno 10. 9. 2021. Dostupné z: <https://zpravy.ckait.cz/vydani/2021-04/dalsi-uziti-dokumentace-stavby-z-pohledu-autorskeho-prava/>

Projektová dokumentace jako odvozené dílo ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 autorského zákona

V určitých případech může být projektová dokumentace sama výsledkem tvůrčí činnosti projektanta, která přesahuje pouhé technické rozpracování studie a přináší vlastní tvůrčí řešení. V takovém případě vzniká odvozené (zpracované) dílo ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 autorského zákona.

K užití takového odvozeného díla je třeba souhlasu autora původního díla, neboť jeho práva zůstávají zachována; současně je třeba respektovat i práva autora odvozeného díla. Každému z nich náleží autorská práva k jeho vlastnímu tvůrčímu přínosu.

Projektová dokumentace bez autorskoprávní ochrany

V některých případech projektová dokumentace nespĺňuje znaky autorského díla a nemá povahu ani odvozeného díla. Jde o situace, kdy se jedná o čistě technické zpracování bez vlastní tvůrčí složky (typicky standardizovaná prováděcí dokumentace sestavená z katalogových prvků). Taková dokumentace sama o sobě autorskoprávní ochrany nepožívá.

Pokud však obsahuje prvky převzaté z původní architektonické studie, zůstává zachována ochrana těchto prvků jako součástí užití původního autorského díla.

Praktické důsledky pro posouzení dalších kroků

V případě pochybností je namístě vycházet z toho, že navazující projektová dokumentace zpravidla představuje užití původního architektonického díla (ať již formou jeho rozpracování, nebo zpracování jako odvozeného díla), což zakládá povinnost investora zajistit si odpovídající licenci k takovému užití. **Projektová dokumentace by proto měla být zpracována na základě licenčního ujednání k užití původní architektonické studie, která je autorským dílem ve smyslu autorského zákona.**

XIII. Analýza některých potenciálních konfliktů při pořizování nových architektonických studií

Typickou konfliktní situací je případ, kdy investor má k dispozici starší architektonickou studii a z různých důvodů objednává novou studii u jiného autora. Nebezpečí spočívá v tom, že nový architekt, má-li k dispozici původní studii (ať už fyzicky, nebo zprostředkovaně prostřednictvím informací od investora), může při zpracování nové studie vědomě či nevědomě převzít některé koncepční rysy původního řešení.

Vznikne-li takto výsledek, který **vykazuje podstatné shody s původní studií v chráněných tvůrčích prvcích** (např. hmotové uspořádání, dispoziční koncepce, charakteristická kompoziční rozhodnutí), může jít z autorskoprávního hlediska o neoprávněné zpracování původního díla, případně o neoprávněné užití jeho částí (včetně pořízení rozmnoženiny), a to i v případě, že nový autor formálně vycházel z vlastního návrhu.

Rozsah zákonné licence podle ustanovení § 61 odst. 1 autorského zákona sice u architektonických děl typicky zahrnuje jejich užití k účelu vyplývajícimu ze smlouvy (zpravidla zpracování navazující projektové dokumentace a realizaci stavby), tato licence se však vztahuje pouze k původnímu dílu a jeho obvyklému využití. **Nezahrnuje oprávnění vytvořit nové autorské dílo, které by převzalo chráněné tvůrčí prvky původní studie.**

V pochybnostech je proto třeba vycházet z toho, že investor není oprávněn zpřístupnit původní architektonickou studii třetí osobě za účelem vytvoření nového návrhu, který by z ní vycházel, aniž by k tomu měl odpovídající oprávnění. Zároveň však platí, že obecné zadání nové studie, které respektuje existenci stavby jako takové, není samo o sobě užitím původního autorského díla.

Pro účely minimalizace právního rizika lze doporučit, aby případné nové návrhy nevycházely přímo z původní architektonické studie, resp. aby nebyla tato studie bez odpovídajícího oprávnění zpřístupňována třetím osobám jako podklad pro tvorbu nového řešení.

Zvláštní situace nastává, koupí-li investor pozemek, k němuž již byla zpracována architektonická studie pro původního vlastníka. Převod vlastnického práva k pozemku nezakládá automaticky přechod autorskopravní licence – ta je vázána na osobu nabyvatele a **její postoupení na třetí osobu vyžaduje souhlas autora podle ustanovení § 2364 občanského zákoníku**, není-li v původní licenční smlouvě sjednáno jinak. Nový investor, který chce původní studii využít, musí tedy buď získat postoupení licence (se souhlasem autora), nebo uzavřít s autorem novou licenční smlouvu, nebo zadat zpracování zcela nové studie, která se prokazatelně distancuje od chráněných prvků studie původní.

V praxi obzvláště problematická je situace, kdy investor získá pozemek s dokumentací, která obsahuje chráněnou studii, a plánuje pořízení nové studie s modifikovaným záměrem. Pokud nová studie vykazuje shodu s původní v chráněných prvcích, hrozí nárok původního autora z neoprávněného užití díla.

Připravuje-li investor novou studii pro dostavbu, nástavbu, rekonstrukci nebo jinou změnu dokončené stavby, která je sama o sobě architektonickým dílem, **vzniká střet s právy autora původní stavby.**

Autor původního architektonického díla má osobnostní právo na nedotknutelnost díla a právo bránit takovému užití, kterým by byla snížena jeho hodnota. Autorský zákon sice připouští v ustanovení § 38d písm. b) zákonnou licenci pro užití architektonického díla pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby, její uplatnění je však vázáno na dvě kumulativní věcné podmínky, a to (i) užití v míře nezbytně nutné a (ii) zachování hodnoty architektonického díla. Nadto zákon ukládá vlastníkově doplňkovou informační povinnost – uvědomit autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení stavu před provedením změn –, a to za kumulativně stanovených předpokladů, že je to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na vlastníkově spravedlivě požadovat.

V aplikační praxi je klíčová otázka, zda navrhovaná změna překračuje míru „nezbytně nutnou“ a zda „zachovává hodnotu“ architektonického díla. Nejvyšší soud k ustanovení § 38d písm. b) autorského

zákona dovedil, že **ani zásah, který se svým účelem jeví jako nezbytný, nesmí být proveden způsobem, kterým by byla snížena hodnota architektonického díla.** Investor, který si pořizuje studii pro rekonstrukci, proto musí vážit nejen veřejnoprávní požadavky (stavební předpisy, památková péče), ale i autorskoprávní limity. Nerespektování těchto limitů může vést k nároku autora na odstranění následků zásahu – tedy i ke zpětnému uvedení stavby do původního stavu.

Analyzovaný případ

Zadá-li vlastník stavby zpracování nové architektonické studie třetí osobě (např. za účelem rekonstrukce nebo přestavby), musí tato osoba respektovat existující autorská práva k původnímu dílu. Zpracování nové studie bez souhlasu dědiců autorských práv Karla Hubáčka by mohlo představovat neoprávněný zásah do autorského díla (ustanovení § 12 autorského zákona), zejména pokud by nová studie vycházela z nebo modifikovala původní architektonický záměr.

Architektonická **studie komplexní obnovy**, která byla dokončena v roce 2020 a kladně posouzena Národním památkovým ústavem, je dílem jiných autorů a zakládá zcela nový a samostatný autorskoprávní vztah. **Autoři této studie jsou nositeli autorských práv k ní, přičemž jejich studie musí respektovat integritu původního Hubáčkova díla.**

Samotné zadání nové architektonické studie třetí osobě však nepředstavuje zásah do autorského práva, pokud tato studie vzniká jako samostatné tvůrčí řešení a nepřebírá chráněné tvůrčí prvky původního architektonického díla. K zásahu do autorského práva dochází teprve tehdy, pokud nová studie vychází z původního řešení v rozsahu naplňujícím znaky zpracování nebo rozmnoženiny díla.

Vlastník stavby je současně oprávněn provádět změny dokončené stavby na základě zákonné licence podle ustanovení § 38d autorského zákona, a to i bez souhlasu autora či jeho právních nástupců, jsou-li splněny podmínky této licence, zejména že zásah je proveden v míře nezbytně nutné a nedochází ke snížení hodnoty architektonického díla.

Souhlas autora (resp. jeho právních nástupců) je nezbytný pouze tehdy, pokud by nová studie představovala zpracování původního díla nebo jiný zásah přesahující rámec zákonné licence. V praxi je proto rozhodující konkrétní povaha navrhovaného řešení a jeho dopad na hodnotu původního architektonického díla.

XIV. Autorská práva právních nástupců autorů dokumentace k architektonickému dílu

Autorská práva k architektonickému dílu a související projektové dokumentaci tedy nezanikají smrtí autora, nýbrž v rozsahu majetkových práv přecházejí na jeho právního nástupce, typicky dědice, a to podle obecných pravidel dědického práva. Tito právní nástupci vstupují do právního postavení autora a vykonávají jeho majetková autorská práva po zbytek doby jejich trvání, tj. po dobu 70 let od smrti autora.

V případě Ještědu tak majetková autorská práva po smrti Ing. arch. Karla Hubáčka vykonávají dle dostupných informací jeho dědicové, kteří jsou oprávněni rozhodovat o užití díla, udělovat licence k jeho užití, případně poskytovat souhlas k jeho zpracování, změně či jinému zásahu do díla, není-li takový zásah kryt zákonnou licencí.

Projektování Ještědu probíhalo v rámci pracovního poměru ve Stavoprojektu Liberec jakožto tehdejší zaměstnavateli, a to i v období, kdy autoři působili v ateliéru SIAL. Nositelem výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu (ustanovení § 58 autorského zákona) byl proto Stavoprojekt Liberec.

Určení aktuálního nositele oprávnění k výkonu majetkových práv je v zásadě podmíněno posouzením právního nástupnictví tohoto subjektu. Pokud by existoval právní nástupce Stavoprojektu Liberec, vykonával by majetková práva k dílu tento nástupce. V případě, že by Stavoprojekt Liberec zanikl bez právního nástupce, přešlo by oprávnění k výkonu majetkových práv zpět na autory, resp. na jejich právní nástupce (ustanovení § 58 odst. 2 autorského zákona).

Otázku právního nástupnictví po Stavoprojektu Liberec (zejména v kontextu privatizačních a transformačních procesů po roce 1989) je třeba pro účely definitivní identifikace aktuálního nositele majetkových práv samostatně prověřit. Pro účely tohoto stanoviska však postačuje konstatovat, že v případě absence právního nástupce by oprávnění k výkonu majetkových práv přešlo zpět na autory, resp. jejich právní nástupce, přičemž dostupné informace nasvědčují právě této variantě.

Teprve v případě, že by bylo prokazatelně zjištěno, že zaměstnavatel zanikl bez právního nástupce, přešlo by oprávnění k výkonu majetkových práv zpět na autory, resp. na jejich dědice podle ustanovení § 58 odst. 2 autorského zákona. Současná společnost SIAL architekti a inženýři Liberec spol. s r.o. není právním nástupcem ani původního SIAL, ani Stavoprojektu Liberec.¹⁹

Specifikem architektonických děl je, že výkon majetkových práv právními nástupci se uplatňuje nejen ve vztahu k projektové dokumentaci jako takové, ale i ve vztahu ke stavbě jako hmotnému vyjádření díla. Každé užití architektonického díla, které není pokryto zákonnou licencí, tak může vyžadovat souhlas těchto osob.

Vedle majetkových práv je třeba zohlednit i tzv. postmortální ochranu osobnostních práv autora. Přestože osobnostní práva smrtí autora zanikají, autorský zákon přiznává osobám autorovi blízkým (typicky dědicům) oprávnění domáhat se ochrany autorství a nedotknutelnosti díla. Právní nástupci tak

¹⁹ Vzhledem k absenci jednoznačných podkladů o právním nástupnictví Stavoprojektu Liberec nelze otázku osoby oprávněné k výkonu majetkových autorských práv s úplnou jistotou uzavřít. Současně však z dostupných informací vyplývá, že majetková práva k architektonickému dílu jsou dlouhodobě fakticky vykonávána právními nástupci architekta Karla Hubáčka, aniž by byl tento výkon práv relevantně zpochybněn jiným subjektem. Za této situace lze důvodně předpokládat, že oprávnění k výkonu majetkových práv přešlo na autory, resp. jejich právní nástupce ve smyslu § 58 odst. 2 autorského zákona. Toto stanovisko proto dále vychází z tohoto předpokladu jako z nejpravděpodobnější varianty, aniž by tím byla zcela vyloučena existence jiného oprávněného subjektu.

mohou vystupovat proti zásahům, které by neoprávněně měnily architektonické řešení díla nebo snižovaly jeho hodnotu.

V praxi to znamená, že právní nástupci autorů architektonické studie, projektové dokumentace, je-li dílem dle autorského zákona, i samotného architektonického díla mohou zejména:

- udělovat licence k užití díla a jeho jednotlivých částí,
- udělovat souhlas k vytvoření odvozeného díla (např. nové projektové dokumentace),
- uplatňovat nároky z neoprávněného zásahu do autorských práv,
- vykonávat ochranu integrity díla a autorství.

Současně je třeba zohlednit, že architektonické dílo Ještědu vznikalo jako dílo kolektivní, přičemž na jeho výsledné podobě se podílelo více autorů (např. autor architektonického řešení, autoři statického a konstrukčního řešení, autoři interiérů). Autorská práva tak mohou být potenciálně rozvrstvena mezi více subjektů, případně jejich právní nástupce, což v praxi znamená potenciální potřebu identifikace všech relevantních nositelů práv pro účely získání souhlasů k zásahům do díla. V tomto směru je nezbytné jednotlivé části posoudit z pohledu autorského zákona a zda tedy naplňují pojmové znaky díla, aby požívaly autorskoprávní ochrany.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat rovněž historickému kontextu vzniku dokumentace jako zaměstnaneckého díla. Majetková práva k dokumentaci byla v době vzniku vykonávána státem prostřednictvím Stavoprojektu Liberec, přičemž v důsledku transformačních procesů po roce 1989 mohla přejít na jeho právní nástupce. Může tak docházet ke kumulaci práv – část oprávnění může náležet právním nástupcům autora (dědicům), zatímco jiná oprávnění by mohla být spojena s právním nástupcem původního zaměstnavatele (Stavoprojektu Liberec). Jak bylo uvedeno, analýza vychází z premisy, že majetková práva vykonávají dědici.

Pro posouzení konkrétní situace u architektonického díla Ještěd je však nezbytné zohlednit, že dílo vzniklo jako dílo zaměstnanecké ve smyslu ustanovení § 58 autorského zákona, a majetková práva k němu proto původně vykonával zaměstnavatel, tj. Stavoprojekt Liberec.

Pro právní jistotu při jakémkoli zásahu do architektonického díla či jeho dokumentace je proto nezbytné:

- identifikovat všechny relevantní nositele majetkových autorských práv a posoudit všechny části vytvořené jednotlivými pracovníky z pohledu autorského zákona,
- posoudit, zda zamýšlené užití spadá pod zákonnou licenci, či vyžaduje souhlas,
- v případě potřeby uzavřít odpovídající licenční smlouvy.

S ohledem na výše uvedené je tedy nutno zdůraznit, že bez detailního posouzení transformačních procesů po roce 1989, včetně právního nástupnictví po Stavoprojektu Liberec, nelze s absolutní právní jistotou určit osobu oprávněnou k výkonu majetkových autorských práv k jednotlivým částem díla.

Odlíšné posouzení může mít dopad na právní režim užití díla a představuje relevantní právní riziko při jeho dalším využívání, zejména při zásazích do stavby či pořizování navazující dokumentace.

XV. Vlastnictví architektonické studie a projektové dokumentace

Autorský zákon v ustanovení § 9 odst. 3 stanoví výslovné pravidlo, že nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, se nenabývá oprávnění k výkonu práva dílo užit, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak.

Praktickým důsledkem je, že investor, který si nechal zpracovat architektonickou studii a řádně za ni zaplatil, obdrží zpravidla (i) výkresy, plány, model či elektronické soubory – tedy hmotné nosiče, jejichž vlastníkem se stává, a (ii) licenci v rozsahu vyplývající z smlouvy, případně ze zákonné kvazilicence podle ustanovení § 61 odst. 1 autorského zákona. Nestává se však vlastníkem samotného architektonického díla jako nehmotného statku – to zůstává ve sféře výlučných práv autora.

Vlastnictví hmotného nosiče má celou řadu praktických konsekvencí: vlastník rozhoduje o jeho fyzickém uchování a archivaci, o jeho ztrátě či zničení (s výhradou autorova práva na přístup k dílu), o jeho zapůjčení, vystavení nebo převedení na jinou osobu. Vlastník rovněž nese náklady spojené s jeho údržbou, skladováním a případným pojištěním.

Současně platí, že některá jednání s hmotným nosičem mohou bez ohledu na vlastnictví zasahovat do autorských práv – vystavení originálu nebo rozmnoženiny na veřejnosti, prezentace, publikace či rozmnožování. Vlastník hmotného nosiče tedy s věcí může disponovat v rovině věcněprávní (držet ji, ničit, prodávat), avšak nemůže ji užit způsobem, který by byl současně užitím autorského díla nad rámec své licence.

Právo autora na přístup k dílu ve smyslu ustanovení § 12 odst. 3 autorského zákona

Přestože se vlastníkem hmotného nosiče stane investor, autor si zachovává právo na přístup k dílu pro potřebu výkonu svých autorských práv – například pro pořízení rozmnoženiny, pro účely prezentace díla ve svém portfoliu, pro publikaci či pro výstavu. Toto právo je zakotveno v ustanovení § 12 odst. 3 autorského zákona a omezuje výkon vlastnických oprávnění investora. Investor není povinen věc vydat, ale je povinen na vlastní náklady autora umožnit pořízení fotografie či jiné rozmnoženiny, případně dílo vhodným způsobem zpřístupnit. Právo na přístup nesmí být vykonáno v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka.

Vlastnictví jednotlivých fází dokumentace

Architektonická studie

Předmětem předání bývá omezený okruh hmotných nosičů – koncepční výkresy, pohledy, řezy, vizualizace, případně model. Vlastnické právo k nim přechází na investora podle § 2599 odst. 1 občanského zákoníku převzetím, není-li sjednáno jinak. Je-li hmotný nosič samostatně předmětem díla,

přechází k němu vlastnické právo na objednatele převzetím podle § 2608 odst. 2 občanského zákoníku; jde-li o dílo s nehmotným výsledkem, považuje se za předané, je-li dokončeno a zhotovitel umožní objednateli jeho užití (§ 2633 občanského zákoníku), přičemž smluvní úprava může stanovit jinak. Spory v této fázi se soustředí zásadně na rozsah licence, nikoli na vlastnický titul k nosiči.

Projektová dokumentace pro povolení záměru

Rozsah hmotných výstupů se výrazně zvyšuje (textové zprávy, výkresy jednotlivých profesí, statický výpočet, PENB, související posudky). Vlastnictví přechází na investora podle smlouvy.

Prováděcí a technická dokumentace

V této fázi se zvyšuje podíl netvůrčích technických částí (standardizované detaily, typová řešení, výkresy podle katalogů výrobců). U takových výstupů nemusí být splněny znaky § 2 odst. 1 autorského zákona, a autorskoprávní ochrana proto nemusí vzniknout. Vlastnický režim hmotných nosičů tím není dotčen.

Dokumentace skutečného provedení stavby

Dokumentace skutečného provedení stavby zachycuje realizovaný stav a z autorskoprávního hlediska představuje buď rozmnoženinu původního architektonického díla (§ 13 autorského zákona), nebo odvozené dílo (§ 2 odst. 4 autorského zákona) v závislosti na míře odchylek vzniklých při realizaci. Vlastnictví hmotných nosičů přechází na investora, resp. na vlastníka stavby, jemuž současně svědčí archivační povinnost.

XVI. Vztah vlastnického a autorského práva

Jak bylo uvedeno výše, vlastnictví hmotného nosiče projektové dokumentace (plánů, výkresů, digitálních souborů) je nezávislé na autorském právu k obsahu v něm zachycenému. Pořizovatel dokumentace ani investor, který za její zpracování uhradil odměnu, nenabývají automaticky autorská práva; nabývají toliko oprávnění k užití díla v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy nebo ze zákona.

Tento princip oddělení vlastnického práva k hmotnému substrátu a autorského práva k nehmotnému dílu je ustálen v teorii autorského práva a opakovaně potvrzen judikaturou Nejvyššího soud České republiky, mimo jiné v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019.²⁰

Vztah vlastnického a autorského práva ke stavbě

Vztah mezi vlastnickým právem ke stavbě jako věci nemovité a autorským právem k architektonickému dílu, jehož je stavba hmotným vyjádřením, představuje jeden z klíčových a současně nejcitlivějších aspektů právního režimu architektury.

²⁰ K oddělení vlastnického práva k hmotnému nosiči a autorského práva k nehmotnému dílu srov. § 9 odst. 3 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019; TELEČ, I., TŮMA, P. Autorský zákon. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, k § 9.

Základní princip je vyjádřen v § 9 odst. 1 autorského zákona, podle něhož autorské právo vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v objektivně vnímatelné podobě, a to bez ohledu na vlastnictví hmotného nosiče. Vlastník stavby proto není automaticky nositelem autorských práv k architektonickému řešení a není oprávněn se stavbou nakládat libovolně z hlediska autorského práva.

Jakýkoli zásah do stavby, který představuje užití autorského díla (zejména jeho změnu), musí mít odpovídající právní titul, typicky souhlas nositele majetkových autorských práv, není-li dán jiný zákonný důvod takového zásahu.

Ochrana integrity díla (právo na nedotknutelnost)

Z osobnostních autorských práv je pro architektonická díla zásadní právo na nedotknutelnost díla ve smyslu § 11 odst. 3 autorského zákona. Toto právo chrání integritu díla a umožňuje autorovi bránit zásahům, které by mohly vést ke snížení jeho hodnoty nebo k poškození autorovy pověsti.

Přestože osobnostní práva autora smrtí zanikají, zákon přiznává osobám autorovi blízkým oprávnění domáhat se ochrany autorství a nedotknutelnosti díla i po jeho smrti. V případě architektonického díla Ještěd tak lze tuto ochranu uplatňovat po celou dobu trvání majetkových autorských práv, tj. do roku 2082.

XVII. Možnosti zásahu vlastníka do stavby

Jakýkoli zásah do architektonického díla, tj. do stavby jako hmotného vyjádření díla, představuje zpravidla užití díla ve smyslu autorského zákona a vyžaduje odpovídající právní titul, typicky souhlas nositele majetkových autorských práv.

Autorský zákon však v § 38d rozlišuje situace, kdy lze do stavby zasahovat i bez tohoto souhlasu. Toto ustanovení říká, že do práva autorského nezasahuje ten, kdo:

- a) pronajímá, půjčuje nebo vystavuje originál nebo rozmnoženinu díla užitého umění vyjádřeného v užitné podobě nebo architektonické dílo vyjádřené stavbou,
- b) architektonické dílo vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užije pro účely **udržovacích prací anebo změny dokončené stavby v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty architektonického díla**; je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je povinen předem uvědomit o svém úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn.

Pro účely rekonstrukce je klíčová tedy zejména zákonná licence podle § 38d písm. b) autorského zákona, která umožňuje provedení změn dokončené stavby za splnění zákonných podmínek.

Tyto podmínky je nutno vykládat restriktivně a musí být splněny kumulativně:

1. Míra nezbytně nutná

Změna musí být objektivně nezbytná s ohledem na funkci stavby, její technický stav či právní požadavky. Posuzuje se zejména, zda sledovaného účelu nelze dosáhnout šetrnějším řešením.

2. Zachování hodnoty architektonického díla

Posuzuje se zachování umělecké a architektonické hodnoty díla, nikoli jeho hodnota ekonomická. Nepřípustné jsou zásahy, které by měnily základní koncepci díla nebo vedly k jeho znehodnocení.

3. Informační povinnost

Je-li to opodstatněné významem díla a lze-li to spravedlivě požadovat, je vlastník povinen předem informovat nositele práv o zamýšleném zásahu a na vyžádání umožnit seznámení s dokumentací.

Z hlediska aplikace autorského práva lze u Ještědu orientačně rozlišit následující situace:

Běžná údržba (opravy, výměna opotřebených prvků)	<ul style="list-style-type: none">• právní režim: § 38d písm. a) autorského zákona• souhlas nositelů práv: zpravidla se nevyžaduje• informační povinnost: může vzniknout, je-li to přiměřené okolnostem
Technická rekonstrukce (např. výměna pláště, sanace konstrukcí, modernizace technologií)	<ul style="list-style-type: none">• <u>právní režim</u>: § 38d písm. b) autorského zákona• <u>souhlas nositelů práv</u>: zpravidla se nevyžaduje, pokud jsou splněny podmínky zákonné licence• <u>informační povinnost</u>: zpravidla ano, zejména s ohledem na význam stavby a její status národní kulturní památky
Zásadní změna architektonické koncepce (např. přístavba, změna siluety, výrazná dispoziční přestavba)	<ul style="list-style-type: none">• <u>právní režim</u>: zákonná licence na takový případ velmi pravděpodobně nedopadá• <u>souhlas nositelů práv</u>: nezbytný• <u>absence souhlasu</u>: představuje významné riziko zásahu do autorských práv
Odstranění stavby (demolice)	<ul style="list-style-type: none">• <u>právní režim</u>: zásadně nepředstavuje zásah do samotného nehmotného díla

	<ul style="list-style-type: none">• <u>omezení:</u> vyplývají primárně z veřejnoprávní regulace (zejména práva památkové péče), nikoli z práva autorského
--	---

Plánovaná rekonstrukce Ještědu, směřující k obnově interiérů do podoby 70. let, se pohybuje na pomezí technické rekonstrukce a zásahu do interiérového autorského řešení.

Je-li cílem věrná obnova původního stavu, lze takový postup z autorskoprávního hlediska vnímat spíše jako zachování (resp. obnovení) hodnoty díla než jako jeho změnu. Tato skutečnost snižuje intenzitu autorskoprávního rizika, nikoli jej však zcela vylučuje, zejména s ohledem na existenci samostatných autorských práv k interiéru.

S ohledem na význam stavby, její památkový status a složitost autorskoprávních vztahů je proto nezbytné posoudit rozsah aplikovatelnosti zákonné licence individuálně pro jednotlivé zásahy a v případě pochybností zajistit odpovídající licenční ujednání, i kdyby pouze jako preventivní opatření.

XVIII. Možnosti zásahu do dokumentace

Dokumentace k Ještědu je jako architektonické dílo chráněna autorským zákonem, a to jako součást širšího díla, jímž je architektonické řešení stavby. Autor má nezadatelné právo na nedotknutelnost díla.

Zákon předpokládá praktické potřeby a umožňuje provedení změn stavby, které jsou nezbytně nutné a nesnižují hodnotu architektonického díla. Hodnotu se rozumí hodnota umělecká a architektonická.

Zásah do dokumentace může nabývat různých podob:

Pořizování rozmnoženin dokumentace (kopírování, skenování) pro potřeby stavebního řízení, oprav nebo správy stavby je zpravidla pokryto zákonnou licencí nebo implicitní licencí plynoucí z účelu, pro něž byla dokumentace pořizována.

Zpracování dokumentace pro stavební řízení (projektová dokumentace pro stavební povolení rekonstrukce) může být dílem odvozeným od původního návrhu. Vypracování takové dokumentace jiným projektantem bez souhlasu nositelů práv k původnímu dílu by bylo problematické v tom rozsahu, v němž by zasahovalo do architektonické koncepce chráněné autorským zákonem.

Změny v projektové dokumentaci — ať již v podobě úprav stávajících výkresů, nebo vytvoření nové dokumentace zachycující změny stavby — vyžadují zásadně souhlas nositelů autorských práv k původnímu dílu, pokud nejsou pokryty zákonnou licencí § 38d autorského zákona.

Sdílení a zpřístupňování dokumentace třetím osobám (projektantům, investorům, orgánům státní správy) je v rozsahu nezbytném pro správu stavby a stavební řízení zpravidla přípustné bez výslovného

svolení nositelů práv, avšak za podmínky, že nedochází k užití způsobem překračujícím zákonem předvídaný rámec.

Vlastník stavby je oprávněn provádět změny dokončené stavby na základě zákonné licence podle § 38d autorského zákona, a to i bez souhlasu autora či jeho právních nástupců, pokud jsou splněny zákonné podmínky této licence. Existence nejistoty ohledně osoby oprávněné k výkonu majetkových autorských práv přitom nemá sama o sobě vliv na možnost jejího uplatnění. Rozhodující je, zda navrhovaný zásah nepřekračuje míru nezbytně nutnou a zda nedochází ke snížení hodnoty architektonického díla.

XIX. Možnosti zásahu z důvodu podmínek zařazení stavby na seznam UNESCO²¹

Horský hotel a televizní vysílač Ještěd byl prohlášen kulturní památkou rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 26. 3. 1998; nařízením vlády č. 422/2005 Sb., byl s účinností od 1. 1. 2006 prohlášen národní kulturní památkou České republiky.²²

Ještěd je od 29. května 2007 zařazen na Indikativní seznam kulturních statků České republiky, jenž je prvním povinným krokem k případné nominaci na seznam světového dědictví UNESCO.

Samotné zařazení na indikativní seznam nezakládá přímé závazné právní povinnosti srovnatelné se zápisem na hlavní seznam UNESCO. Přesto má tento status praktické důsledky:

Z pohledu možnosti zásahů do stavby platí, že autenticita a integrita jsou klíčovými podmínkami pro budoucí nominaci. Jakékoli zásahy, které by podstatně pozměnily architektonický výraz stavby nebo snížily její autenticitu, by mohly nominaci ohrozit nebo zcela znemožnit. UNESCO by v takovém případě mohlo odmítnout zápis nebo — v případě již zapsané památky — přistoupit k zařazení na Seznam světového dědictví v ohrožení, případně ke zrušení zápisu. Tyto následky by nastaly nikoliv na základě autorskoprávní ochrany, nýbrž na základě mezinárodního závazku České republiky plynoucího z Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví.

V praktické rovině to znamená, že podmínky UNESCO jsou samostatnou a nezávislou vrstvou omezení, která se kumuluje s ochranou autorskou i památkovou. Při plánování rekonstrukce je proto nezbytné zajistit soulad navrhovaných změn s požadavky na zachování autenticity ve smyslu kritérií UNESCO — a to nad rámec toho, co ukládá zákon o státní památkové péči.

²¹ Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (UNESCO, Paříž 1972), publikovaná pod č. 159/1991 Sb. K Indikativnímu seznamu srov. UNESCO World Heritage Centre. Tentative Lists – Czech Republic, dostupné z: whc.unesco.org/en/tentativelists/state=cz; Liberecký kraj. Informace o národní kulturní památce Ještěd. Dostupné z: kraj-lbc.cz

²² K památkovému statusu Ještědu srov. nařízení vlády č. 422/2005 Sb., o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky, s účinností od 1. 1. 2006; zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Liberecký kraj. Informace o národní kulturní památce Ještěd. Dostupné z: kraj-lbc.cz.

XX. Smluvní a zákonný licenční režim

Smlouva o dílo na architektonickou studii

V typické situaci je architektonická studie zpracovávána na základě smlouvy o dílo podle § 2586 a násl. občanského zákoníku, která obsahuje jednak závazek zhotovitele vytvořit dílo s nehmotným výsledkem (autorské dílo), jednak typicky i hmotný výstup (tištěné výkresy, model, elektronické soubory). Licenční ujednání by mělo být součástí této smlouvy, nebo by mělo být sjednáno v samostatné licenční smlouvě podle § 2358 a násl. občanského zákoníku.

Jelikož hodnota architektonické studie spočívá v tvůrčím řešení, a nikoli v hmotném substrátu, nabytí vlastnického práva k výkresům či elektronickým souborům neznamena nabytí oprávnění dílo užit.

Zákonná kvazilicence dle ustanovení § 61 odst. 1 autorského zákona a její rozsah u studie

Není-li mezi stranami sjednáno jinak, má se za to, že autor studie poskytl objednateli licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy (§ 61 odst. 1 autorský zákon). Nejvyšší soud České republiky vyložil, že u stavebních architektonických studií tento účel typicky zahrnuje celý proces realizace stavby – tj. zpracování navazující dokumentace, přiměřené úpravy, poskytnutí podlicence dalším projektantům a zhotoviteli i samotnou realizaci stavby.

Pro autora studie to znamená, že pokud si nepřeje tento široký rozsah kvazilicence, musí jej smluvně omezit, například ujednáním, že se licence poskytuje pouze pro účely studie samotné, nebo pouze pro prezentaci, nebo pouze pro jednu konkrétní fázi projektu. Platná judikatura takové omezení uznává, avšak musí být sjednáno výslovně a musí být jasně formulováno ve smlouvě.

Zákonné licence

Autorský zákon vychází z premisy, že autor má výlučné právo rozhodovat o způsobu využití svého díla. Toto právo však není absolutní. Zákon tak za určitých podmínek umožňuje užití díla bez individuálního souhlasu autora.

Tyto zákonem vymezené situace tvoří systém výjimek a omezení autorského práva, v jehož rámci rozlišujeme dva základní instituty, a to konkrétně volné užití a zákonné licence.

Volným užitím ve smyslu ustanovení § 30 autorského zákona je užitím, kdy autorský zákon takové užití nepovažuje za užití díla ve smyslu autorskoprávní ochrany a jedná se tak o nakládání s dílem, které za splnění podmínek v předmětném ustanovení zákon výslovně vylučuje ze své regulace. Na takové užití se tedy za žádných okolností nevztahuje povinnost platit odměnu.

Zákonnými licencemi se naopak rozumí případy, kdy sice k užití díla dochází, ale zákon jej dovoluje užít bez souhlasu autora, ať už bezúplatně či úplatně za odměnu hrazenou prostřednictvím kolektivního správce.

Níže uvádíme pro demonstraci úpravy jednotlivých omezení autorského práva přehled několika zákonných licencí se stručným popisem.

a) licence pro rozmnožování na papír nebo podobný podklad ve smyslu ustanovení § 30a autorského zákona

Tato zákonná licence umožňuje fyzické osobě pro svou osobní potřebu a právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pro vlastní vnitřní potřebu zhotovit tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad.

b) licence citační ve smyslu ustanovení § 31 autorského zákona

Do autorského práva nezasahuje ten, kdo v odůvodněné míře užije výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve vlastním díle, příp. zveřejní celé drobné dílo pro účely kritiky, recenze, vědecké či odborné tvorby nebo výuky.

Podmínkou takového užití je uvedení jméno autora, nejedná-li se o dílo anonymní, název díla a pramen.

c) licence úřední a zpravodajská ve smyslu ustanovení § 34 autorského zákona

V odůvodněné míře lze užít dílo pro úřední účely, tzn. užití pro účely veřejné bezpečnosti, při správním či soudním řízení.

d) licence pro užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního ve smyslu ustanovení § 35 autorského zákona

Za užití díla při občanských obřadech (např. svatba, promoce, pohřeb), náboženských obřadech (např. křtiny, mše) nebo při úředních akcích veřejné správy se nehradí odměna a není potřeba souhlasu autora, pokud z toho nikdo nemá zisk.

Stejně tak lze dílo bez souhlasu autora použít při nekomerčních školních vystoupeních, kde vystupují žáci, studenti nebo učitelé. Podobné pravidlo platí i pro školy a vzdělávací instituce – mohou dílo použít pro výuku nebo vlastní potřebu, pokud nejde o komerční účel.

Tato licence se týká také tzv. školních děl, tedy prací vytvořených studenty ke splnění studijních povinností (např. seminární práce, ročníkové práce, bakalářské a diplomové práce).

Autorský zákon tedy umožňuje bezúplatné užití díla v rámci **občanských nebo náboženských obřadů, školních představení** a pro účely **výuky nebo vědeckého výzkumu** za ilustračním účelem.

e) licence knihovní

Knihovnám, archivům, muzeím, galeriím a dalším institucím pečujícím o kulturní dědictví zákon umožňuje za určitých podmínek zhotovovat rozmnoženiny děl pro účely **archivace, ochrany nebo zpřístupnění** uživatelům.

V ustanovení § 37b autorského zákona byla zavedena rovněž **licence pro užití díla nedostupného na trhu**, která výše uvedeným institucím umožňuje užít díla, jež nejsou komerčně dostupná, pokud zákon nestanoví jinak.

f) licence pro užití díla umístěného na veřejném prostranství, tzv. svoboda panoramatu²³

Z pohledu řešené problematiky je zcela zásadní pak tzv. svoboda panoramatu, která představuje taktéž jednu ze zákonných licencí.

Zákon dovoluje užití díla, které je trvale umístěné na veřejném prostranství, k vyjádření díla především kresbou, malbou, grafikou, fotografií nebo filmem. Vzhledem k tomu, že jde o dílo trvale umístěné na veřejném prostranství, aplikuje se svoboda panoramatu zejména na díla architektonická a sochařská umístěná na veřejném prostranství.

Za tímto účelem je třeba vymezit pojem veřejného prostranství. Veřejné prostranství je pojmem užším než veřejně přístupné místo. Můžeme tím rozumět např. ulice, náměstí, parky, veřejné cesty, mosty apod., ale již nikoli haly, galerie, sály veřejnosti přístupných budov, foyery divadel a koncertních síní, muzea, výstavní síně apod.

Zákonný výčet způsobů rozmnožení (kresbou, malbou, grafikou, fotografií apod.) je pouze demonstrativní a je možné dílo zaznamenat nebo vyjádřit i jinak s výjimkami uvedenými níže. Dále lze vyvodit, že právo rozmnožovat dílo umístěné na veřejném prostranství je omezeno pouze na vnější pohled (tzn. nevztahuje se na vnitřek stavby či části, které nelze vidět z veřejného prostranství).

Svoboda panoramatu se nevztahuje na pořízení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou, nelze tak v mezích této zákonné licence okopírovat již existující stavbu nebo pořídit její trojrozměrnou rozmnoženinu (zmenšený model či maketu).

Pro úplnost si dovoluujeme uvést, že za platnosti předchozí právní úpravy soudní praxe dovodila, že je zapotřebí zkoumat i samotnou výrobu napodobenin díla, které je umístěné na veřejném prostranství,

²³ Ke svobodě panoramatu srov. § 33 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona; rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2014, č. j. 9 A 105/2010-119; TELEČ, I., TŮMA, P. Autorský zákon. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, k § 33.

a to zejména z pohledu, zda se jedná o výrobu průmyslovou nebo jinou hromadnou. Hromadná výroba napodobenin takového díla nebyla dřívější soudní praxí shledána dovoleným užitím tohoto díla.

Tento právní názor je však nezbytné považovat za překonaný, neboť platné znění autorského zákona žádné takové omezení nestanoví a platí proto pouze jednotné omezení rozsahu všech zákonných omezení autorského práva tzv. tříkrokovým testem, o kterém je pojednáno v tomto stanovisku dále, a zákazem trojrozměrných rozmnoženin. Přípustným nebude nikdy užití díla takovým způsobem, který snižuje hodnotu. Užití díla musí být vždy doprovázeno povinností jednat v právním styku poctivě.

Autorský zákon výslovně stanoví, že rozmnoženiny či napodobeniny děl trvale umístěných na veřejném prostranství lze dále užit.

Z povahy zákonné licence současně vyplývá možnost určitou formou pozměnit takové dílo (např. přiměřená simplifikace). Stejně tak je možné dílo zařadit do souboru nebo dílo spojit s dílem jiným.

Co se týče výkonu této zákonné licence, legální podmínkou je uvedení jména autora a názvu užitého díla. V případě, že dílo není uváděno na veřejnost pod jménem autora, je nutno uvádět jméno osoby, pod jejímž jménem bylo dílo takto uvedeno. Z informačních důvodů je nutné uvádět i umístění díla. Uvedená informační povinnost je **omezena možností jejího uskutečnění a rovněž přiměřeností vzhledem k povaze díla a okolnostem jeho užití.**

Svoboda panoramatu je aplikovatelná i v případech komerčního užití.

g) licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým

Tato licence umožňuje jednak půjčování, pronájem a vystavování zboží, které má povahu díla užitého umění nebo díla architektonického vyjádřeného stavbou. Nemovitosti, které jsou dílem, je tak možné pronajmout, aniž by byl nutný souhlas autora. Co se týče děl užitého umění, jedná se především o výtvary každodenního života a jednáním v souladu s touto licencí se rozumí nakládání zejména v rámci jejich hospodářského využití, a nikoliv při jejich běžném využívání, například v rámci rodinného života. Tato licence dále umožňuje provádění změn díla vlastníkem stavby, jak bylo pojednáno výše.

Zákon může upravovat další zákonné výjimky.

Na dokumentaci se neuplatní licence dle § 33 autorského zákona, neboť dokumentace nesplňuje podmínku trvalého umístění na veřejně přístupném místě. Jakékoliv její rozmnožování, šíření či zpřístupňování veřejnosti proto zásadně vyžaduje souhlas nositele práv. Výjimku mohou představovat zákonné licence podle § 31 autorského zákona (citace a užití pro účely výuky nebo vědeckého výzkumu), případně § 34 autorského zákona (úřední účely). Tyto licence však dopadají pouze na omezené a účelově vázané užití a nelze je vykládat extenzivně.

V případě, kdy je stavba zachycena **jako součást veřejného prostoru**, lze takové užití zpravidla podřadit pod § 33 autorského zákona. Není tedy třeba souhlasu autora ani nositele práv, a to ani pro komerční filmové užití, za předpokladu, že nedochází k nepřiměřenému zásahu do oprávněných zájmů autora.

Odlišná je situace, kdy je architektonické dílo užito **jako hlavní motiv či scénografický prvek** audiovizuálního díla (např. natáčení uvnitř objektu, detailní prezentace architektury či její systematické využití pro komerční účely). V takovém případě již zpravidla nelze spoléhat na zákonnou licenci a je nezbytné získat souhlas nositele majetkových práv.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat užití **interiérů staveb**, neboť ty zpravidla nespadají pod režim veřejného prostranství. Jejich zachycení ve filmu či jiném díle proto zpravidla vyžaduje nejen souhlas vlastníka nemovitosti, ale i souhlas nositele autorských práv.

Ve vztahu k projektové dokumentaci je užití ve filmu prakticky vždy licenčně relevantní, neboť by šlo o rozmnožování a sdělování díla veřejnosti bez opory v zákonné licenci.

Relevantní judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019

Předmětem sporu byla architektonická a urbanistická studie „Obnova zámeckého areálu v Děčíně“, kterou zhotovitel vytvořil na základě smlouvy o dílo pro Výzkumný ústav Silva Taroucy. Objednatel studii následně upravil, zařadil ji do svého vlastního projektu a v této podobě ji poskytl městu Děčín pro účely územního a stavebního řízení. Zhotovitel v žalobě tvrdil, že došlo k zásahu do jeho autorských práv, požadoval určení autorství, určení zásahu do autorských práv a 750 000 Kč jako bezdůvodné obohacení. Žaloba byla všemi instancemi zamítnuta.

Nejvyšší soud v citovaném rozsudku formuloval několik klíčových tezí, které dnes představují ustálenou judikaturu. **Hospodářským účelem závazku vytvořit stavební architektonické dílo je zásadně následné zhotovení stavby podle takového díla pro potřeby objednatele, a to i tehdy, když je dílo vyjádřeno a odevzdáno pouze v podobě architektonické studie.** Pouze výjimečně může jít o účel jiný – výstavní, sbírkový apod.

Součástí zákonné kvazilicence dle § 61 odst. 1 autorského zákona, poskytnuté objednateli již uzavřením smlouvy o dílo na architektonickou studii, je tak nejen právo užít studii v původní podobě, ale také (i) právo rozmnožit dílo stavbou samotnou, (ii) právo pořídit či objednat pořízení rozmnoženin díla v podobě a rozsahu obvyklém před zahájením realizace (zejména navazující projektovou a prováděcí dokumentaci), (iii) právo užít dílo v přiměřeně pozměněné či přetvořené podobě, zařazené do souboru či ve spojení s jiným dílem, a (iv) právo poskytnout podlicenci třetím osobám, které jsou k realizaci stavby nezbytné (zejména dalším projektantům a zhotoviteli stavby).

Nejvyšší soud výslovně odmítl argumentaci, že **autor studie může po uzavření smlouvy omezovat další užití díla jednostrannými výhradami** – například uvedením v předmětu fakturace, že „zaplacením faktury nejsou postoupena autorská práva“. Takové výhrady učiněné až po uzavření smlouvy nemají autorskoprávní účinky a nelze je považovat za výhradu ve smyslu dřívějšího § 51 autorského zákona (zrušeného rekonstrukcí k 1. 1. 2014), jehož obsahově navazující úprava je dnes obsažena v § 2378 občanského zákoníku. Stejně tak je podle soudu nerozhodné, zda autor při sjednávání ceny za vytvoření studie předpokládal další zisk z navazujících fází projektu – chtěl-li si tato plnění zajistit, měl je sjednat výslovně.

Limitem zákonné kvazilicence zůstává zákaz užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu podle § 11 odst. 3 věty druhé autorského zákona a povinnost objednatele strpět autorský dohled. Jinými slovy – objednatel může studii zpracovat, upravit a realizovat, avšak nesmí ji znehodnotit.

Tuto premisu však lze smluvním ujednáním vyloučit a bude vždy tedy záležet na povaze a obsahu licenčních ujednání mezi stranami.

XXI. Potenciálně potřebná licenční ujednání

Při posuzování potřeby licenčního oprávnění je nezbytné vycházet z toho, že majetková autorská práva k architektonickému dílu jsou s vysokou mírou pravděpodobnosti vykonávána právními nástupci architekta Karla Hubáčka, kteří tato práva dlouhodobě fakticky uplatňují. Tento závěr však není podložen jednoznačně doloženým právním titulem, a je proto třeba k němu přistupovat s přiměřenou mírou opatrnosti, zejména u zásahů přesahujících rámec zákonných licencí.

Využití projektové dokumentace architektonického díla zpravidla představuje užití autorského díla ve smyslu autorského zákona, a vyžaduje tedy odpovídající právní titul, typicky licenční oprávnění udělené nositelem majetkových autorských práv. Nejde-li o užití kryté zákonnou licencí, může být nakládání s projektovou dokumentací bez takového oprávnění posouzeno jako neoprávněný zásah do autorských práv.

S ohledem na plánovanou rekonstrukci objektu Ještěd a komplexní charakter autorskoprávních vztahů lze identifikovat následující okruhy licenčních ujednání, jejichž sjednání je z hlediska právní jistoty žádoucí, případně jejichž absence může zakládat právní riziko:

Zásadní licenční ujednání ve vztahu k architektonickému dílu Karla Hubáčka

Je vhodné usilovat o smluvní ujednání s nositeli majetkových autorských práv k architektonickému dílu (dědici), které by pokrývalo zamýšlené zásahy do stavby nad rámec zákonné licence dle § 38d autorského zákona. Takové ujednání by mělo zejména:

- vymezit rozsah přípustných zásahů (např. technická rekonstrukce, obnova interiérů, doplňující stavební úpravy),

- upravit požadavek na zachování architektonické hodnoty a integrity díla,
- řešit otázku označení autorství při prezentaci stavby,
- případně upravit formu odborného dohledu nad realizací (s ohledem na zánik osobnostních práv autora),
- být sjednáno před zahájením realizačních prací.

Pro případ že by měly být např. tvořeny 3D rozmnoženiny stavby, je nezbytné zajistit takové licenční ujednání taktéž.

Zásadní licenční ujednání k interiérovému řešení (Otakar Binar)

V případě zásahů do interiéru, jehož autorem byl Otakar Binar, je vhodné zajistit odpovídající oprávnění od nositelů práv k tomuto dílu (typicky dědiců), zejména pokud má dojít k obnově či reinterpretaci původního řešení. Interiérové řešení může představovat samostatné autorské dílo, jehož užití podléhá samostatnému právnímu režimu.

Doporučená licenční ujednání

Pokud má být architektonická studie z roku 2020 využita jako podklad pro další stupně projektové dokumentace, je nutné mít smluvně ošetřeno oprávnění k jejímu užití, včetně jejího zpracování a zapracování do navazující dokumentace.

Ve smlouvě o dílo s projektantem rekonstrukce by mělo být výslovně upraveno:

- oprávnění k užití výsledné projektové dokumentace (zejména pro realizaci stavby, její správu, údržbu a případné budoucí úpravy),
- rozsah oprávnění k provádění změn a úprav dokumentace,
- otázka výhradnosti či nevýhradnosti licence,
- případně oprávnění k poskytnutí podlicence dalším subjektům (např. zhotoviteli stavby).

Užití v rámci propagace, filmu a dalšího obdobného účelu

S ohledem na ustanovení § 33 autorského zákona, které zakotvuje tzv. svobodu panoramatu, o které pojednává stanovisko výše, umožňuje zákon užit dílo trvale umístěné na veřejném prostranství k vyjádření díla především kresbou, malbou, grafikou, fotografií nebo filmem.

Architektonické dílo Televizní vysílač a horský hotel Ještěd u Liberce je bezesporu dílem umístěným na veřejném prostranství.

Díla zaznamenaná nebo vyjádřená v rámci této licence lze užit i jinak bez svolení autora, a to s výjimkou pořízení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou. Nelze tak vytvořit repliku takové stavby, a to ani v měřítku 1:1, ani její zmenšenou trojrozměrnou rozmnoženinu (např. maketu).

Tato bezúplatná zákonná licence tak upravuje možnost užití díla umístěného na veřejném prostranství vymezenými způsoby, tj. kresbou, malbou či grafikou, fotografií nebo filmem nebo jinak. Zejména se může jednat o dílo umístěné trvale na náměstí, ulici, v parku, na veřejných cestách nebo na jiném veřejném prostranství – dovoluje tedy jen věrné zachycení díla umístěného trvale na veřejném prostranství. Není tedy možné dílo napodobit.

Do autorského práva nezasahuje ten, kdo takto vyjádřené, zachycené nebo zaznamenané dílo dále užije. Možnost rozmnožování, rozšiřování a sdělování veřejnosti takto věrně zachyceného díla stávající úprava neomezuje na nevýdělečné rozmnožování a další užití díla.

Nad rámec uvedeného svoboda panoramatu umožňuje užití díla **bez ohledu na účel takového užití**.

Není zde tedy vyžadován (jako například u volného užití či u citační licence pro výukové účely a vědecký výzkum) **nekomerční charakter** takového užití, či soulad s poctivými zvyklostmi. Zde je potřeba mít na paměti pouze splnění třístupňového testu (viz dále).

Lze tak uvažovat např. o využití fotografie zachycující architektonické dílo v reklamě. **Za dovolené lze považovat i prodej hmotných nosičů, na nichž je taková fotografie zaznamenávající architektonické dílo vyjádřena (např. pohlednic).** Limitem tak budou zůstávat osobnostní práva autora, neboť užití na základě této zákonné licence nesmí snižovat hodnotu díla.

Relevantní judikatura

V tomto vztahu lze odkázat např. na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2014, č. j. 9 A 105/2010-119, dle kterého k využití kresby zachycující podobu architektonického autorského díla (budova mlýna umístěná na veřejném prostranství), která je upravena v § 33 odst. 1 autorského zákona, není podmíněna existencí nájemního vztahu k dané budově, s nájmem vůbec nesouvisí, a proto skončení nájmu mlýna nemá za následek zánik práva dosavadního nájemce nadále užívat k označování svých výrobků nezapsané označení obsahující mj. kresbu předmětného mlýna.

V souvislosti s tímto rozsudkem lze tedy analogicky odvodit, že užití předmětného mlýna v logu, bylo na základě ustanovení § 33 autorského zákona posouzeno jako možné bez nutnosti licenční smlouvy, a to dokonce bez nutnosti nájemní smlouvy k mlýnu, ve kterém probíhala původně produkce výrobků. Analogicky lze tuto situaci aplikovat i na případ Ještědu, který je ve vlastnictví zadavatele a který je tak oprávněn Ještěd používat k propagaci kraje.

Podmínkou je splnění třístupňového testu. S ohledem na uvedené informace lze považovat třístupňový test za splněný, neboť žádná ze skutečností neodpovídá tomu, že by některá z jeho podmínek nebyla naplněna.

Z pohledu interiéru lze uvést následující.

a) Otakar Binar

Hlavním designérem interiéru Ještěd je architekt Otakar Binar, který vytvořil komplexní a jednotný výtvarný koncept interiéru jako nedílné součásti architektury stavby. Jeho přístup je charakteristický vysokou mírou integrace architektury, designu i užitého umění.

Je autorem celkové koncepce interiérů hotelu, včetně haly, restaurace, kavárny, salonku i hotelových pokojů, přičemž jednotlivé prostory sjednotil futuristickým a technologicky inspirovaným výrazem odpovídajícím architektuře vysílače.

V rámci baru Avion navrhl nejen dispoziční a výtvarné řešení prostoru, ale i veškerý mobiliář jako autorské designové prvky (židle, křesla, stoly, popelníky), čímž vytvořil komplexní design interiéru.

Pro hotelové pokoje vytvořil unikátní modulární nábytkový systém založený na konstrukci ve tvaru písmene H, který umožňoval variabilitu a efektivní využití prostoru.

Charakteristickým prvkem jsou závěsná křesla ve tvaru vajíčka, která představují ikonický designový prvek interiéru a zároveň samostatné autorské dílo užitého umění.

Autorskoprávně se tudíž jedná o komplexní soubor architektonických a designových děl (architektonické dílo, díla užitého umění, návrhy interiéru), které tvoří jednotný celek a z pohledu autorskoprávní ochrany se může jednat o dílo, které je autorským právem chráněno.

Otázka nezbytnosti licence:

Z pohledu autorského práva se jedná o umělecké řešení interiéru, kdy celkový návrh interiéru představuje dílo. Samotným dílem jsou pak i jednotlivé prvky užitého umění a designové prvky, které jsou součástí interiéru.

Pokud by se zasahovalo do původního uměleckého řešení interiéru v rámci rekonstrukce či úprav, je nezbytné mít k tomuto oprávnění udělené autorem. Licence je nezbytná i pro výrobu replik nábytku, komerční využití designu či k zásahům do dispozičního či vizuálního řešení interiéru.

Pro provoz hotelu, opravy a údržby beze změny uměleckého řešení a fotografování interiéru pro běžnou propagaci není třeba zvláštní oprávnění v podobě licence udělené autorem (s výjimkou případů uvedených níže).

U Binara je podstatná jednota díla (interiéru jako celku), kdy zásah do jednotlivých prvků může být považován současně jako zásah do celku.

Autorská práva Otakara Binara trvají s ohledem na úmrtí v roce 2024 do 31. 12. 2094.

b) Karel Wünsch

Karel Wünsch byl výtvarníkem a sklářem, který se podílel na vytvoření jednotného vizuálního stylu stolování v hotelu.

Je autorem kompletní jídelní soupravy a skleněného nádobí určeného pro hotelovou restauraci.

Navržené předměty nejsou pouze funkčním vybavením, ale mají i výraznou estetickou hodnotu a odpovídají celkovému výtvarnému konceptu interiéru.

Jedná se o typická díla užitého umění, u nichž je chráněn jejich výtvarný návrh (tvar, proporce, dekor), nikoli samotná funkce.

Otázka nezbytnosti licence:

V tomto případě je nezbytná licence v případě, že by měly být vyrobeny nové kusy podle původního designu, ke komerčnímu prodeji replik či jejich marketingu či v případě výrazných designových úprav dle původního návrhu.

Licence zpravidla nebude třeba v případě používání nádobí při provozu restaurace, v případě běžné obnovy rozbitého nádobí, pokud nejde o autorskou reprodukci (např. standardní náhrady bez kopírování designu) či k zachycení nádobí na fotografiích jako součásti interiéru.

Autorská práva Karla Wünsche trvají s ohledem na úmrtí v roce 2020 do 31. 12. 2090.

c) Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová

Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová patří k nejvýznamnějším představitelům českého sklářského umění. Jsou autory monumentální skleněné plastiky „*Spad meteoritů*“, která je umístěna na betonovém dříku stavby.

Plastika je integrální součástí samotné stavby, a tedy architektonického díla a zároveň samostatným výtvarným dílem.

Autorskoprávně jde o výtvarné dílo (sochařské/sklářské), u něhož může být významná i jeho neoddělitelnost od architektonického celku, neboť je pevně spojeno se stavbou.

Otázka nezbytnosti licence:

Licence zpravidla bude potřeba při přemístění v případě zásadního zásahu nebo úpravy plastiky, ke tvorbě kopií či odlitků nebo k samostatnému komerčnímu využití, např. v případě suvenýrů, maket

apod. V případě fotografií, pokud je dílo hlavním motivem a není naplněna podmínka některé ze zákonných licencí.

Licence zpravidla nebude vyžadována v případě běžné údržby díla bez zásahu do jeho podoby.

Autorská práva Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové trvají s ohledem na úmrtí Jaroslavy Brychtové, jakožto poslední spoluautorky v roce 2020, do 31. 12. 2090.

d) Jaroslav Klápště

Jaroslav Klápště je autorem svařované mříže umístěné v hotelovém patře.

Mříž není pouze funkčním prvkem, který zejména odděluje prostor a zajišťuje bezpečnost prostoru, který odděluje, ale má i výrazný dekorativní a výtvarný charakter. Je příkladem uměleckého řemesla (zámečnické, resp. svářečské práce), které přesahuje pouhou řemeslnou výrobu a naplňuje znaky autorského díla.

Autorskoprávně se jedná o dílo užitého umění, kde je chráněno individuální výtvarné řešení (kompozice, tvarosloví, struktura).

Otázka nezbytnosti licence:

Licence bude třeba zejména v případech tvorby kopie mříže či její komerční reprodukce nebo v případě významných zásahů do designu (přepřepování, odstranění části apod.)

Licence by neměla být vyžadována pro užívání, údržbu a opravy zachovávající původní vzhled, zachycení na fotografiích, nebude-li dílo hlavním prvkem a nebude-li splněna podmínka zákonné licence.

Autorská práva Jaroslava Klápště trvají s ohledem na úmrtí v roce 1999 do 31. 12. 2069.

e) Vladimír Křečan

Vladimír Křečan je autorem tapisérií určených pro hotelový salon.

Tapisérie dotvářejí charakter prostoru a přispívají k celkovému výtvarnému konceptu interiéru. Jedná se o textilní výtvarná díla s dekorativní i akustickou funkcí.

Autorskoprávně jde o výtvarná díla (textilní umění), u nichž je chráněna zejména kompozice, barevnost a motiv.

Otázka nezbytnosti licence:

Licence bude třeba pro výrobu kopií tapisérie, zásahy do výtvarného řešení tapisérie či pro samostatné komerční využití.

Licence nebude potřeba pro umístění a užívání tapisérií v interiéru či pro restaurátorské zásahy prováděné odborně a s cílem zachování díla.

Obecně k výše uvedeným dílům ohledně fotografování

Fotografie je rozmnoženinou díla ve smyslu ustanovení § 13 autorského zákona, pokud zachycuje autorské dílo rozpoznatelným způsobem. Pokud je tedy konkrétní prvek (plastika, křeslo, tapisérie apod.) hlavním motivem fotografie, jde o užití díla, které vyžaduje licenci, pokud se v daném případě neuplatní jiná zákonná výjimka.

Budou-li konkrétní prvky hlavním motivem (zejména tapisérie, plastika či fotografie závěsného křesla), jedná se o samostatné užití díla, ke kterému je nezbytné mít licenci v případě komerčního užití takové fotografie či k propagaci takového prvku.

Bude-li však takový prvek pouze vedlejším prvkem v celku, jako součástí interiéru, je možné aplikovat zákonnou výjimku zakotvenou v ustanovení § 38c autorského zákona, dle které není licence třeba, pokud dílo není hlavním motivem, je zachyceno jen jako součást celku a fotografie nesměřuje k exploataci samotného díla.

XXII. Třístupňový test

Tento tzv. třístupňový test představuje obecnou limitaci všech výjimek a omezení autorského práva, tedy včetně zákonných licencí. Tento třístupňový test je zakotven v ustanovení § 29 odst. 1 autorského zákona.

Cílem užití tohoto testu je zjistit, zda určitý způsob užití cizího díla je nebo není dovolenou výjimkou nebo zda užití díla neomezuje cizí autorská práva. Třístupňový test je upraven i na mezinárodní úrovni v úmluvách upravující otázky autorského práva a v předpisech Evropské unie, na základě kterých byl tento test převzat i do české právní úpravy.

Tento test stanovuje, že každou zákonnou výjimku je možné aplikovat pouze tehdy, jsou-li kumulativně splněny následující tři podmínky:

1. Jde o zvláštní případ stanovený zákonem, a musí se tedy jednat o jednu z výjimek, které zákon předpokládá a upravuje. Zpravidla se bude jednat o autorský zákon, ale lze předpokládat možnost zakotvení zákonné licence i mimo něj.

2. Užití díla a není v rozporu s běžným způsobem jeho užití, a tedy zejména nekonkuruje obvyklému komerčnímu užití díla.
3. Užití současně nezasahuje nepřiměřeně do oprávněných zájmů autora, kdy ochrana autora musí v rozumné míře zůstat zachována.

V případě, že by došlo k porušení některé z těchto podmínek, znamenalo by to, že konkrétní aplikace zákonné licence není v souladu se zákonem a jednalo by se o neoprávněný zásah do autorských práv.

XXIII. Následky případného porušení autorských práv

Neoprávněný zásah do autorských práv – ať již osobnostních, či majetkových – zakládá nositeli práv (zejména dědicům jednotlivých autorů) celou škálu soukromoprávních nároků, jejichž katalog je upraven v ustanovení § 40 autorského zákona. Vedle nich je třeba zohlednit též rovinu veřejnoprávní odpovědnosti (správní a trestní) a v poměrech řešené stavby Ještědu rovněž zvláštní následky vyplývající z režimu památkové ochrany a indikativního zařazení na Seznam světového dědictví UNESCO.

Soukromoprávní nároky podle autorského zákona. V souladu s § 40 odst. 1 autorského zákona se autor (resp. jeho právní nástupce) může zejména domáhat:

- určení svého autorství;
- zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo zákazu neoprávněného zásahu do svého práva (tzv. záporní nárok), a to i v podobě zdržovacího nároku do budoucna;
- sdělení údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití díla a o osobách, které se na neoprávněném užití podílely (informační nárok);
- odstranění následků zásahu do práva, zejména stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla z obchodování, jejím zničením, případně zničením nebo odstraněním materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k jejímu zhotovení;
- poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, a to i v penězích, nepostačuje-li satisfakce omluvou;
- náhrady škody podle obecných ustanovení občanského zákoníku;
- vydání bezdůvodného obohacení; výše bezdůvodného obohacení získaného neoprávněným nakládáním s dílem činí podle § 40 odst. 4 autorského zákona **dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá** v době neoprávněného nakládání s dílem.

Tyto nároky lze uplatnit kumulativně. Z hlediska zadavatele je pak nejcitlivější zejména **nárok na odstranění následků zásahu**, který může u architektonických děl ve své krajní podobě znamenat povinnost uvést stavbu zpět do původního stavu, tedy odstranit provedenou rekonstrukci či úpravu interiéru. Tato sankce může vyvolat náklady mnohonásobně převyšující původní investici do zásahu.

Postmortální ochrana. I po uplynutí doby trvání majetkových práv (tedy u díla Karla Hubáčka po 1. 1. 2082) přetrvává podle § 11 odst. 5 autorského zákona ochrana autorství a nedotknutelnosti díla. Domáhat se jí mohou osoby autorovi blízké, právnícká osoba sdružující autory i příslušný kolektivní správce, a to bez časového omezení. Zásah, který by snižoval hodnotu architektonického díla, by tedy zakládal nárok na zdržení se a odstranění následků i po roce 2081.

Správněprávní odpovědnost. Autorský zákon zakotvuje v § 105a a násl. skutkové podstaty přestupků v oblasti autorského práva. Právnícká osoba (a tedy i územní samosprávný celek vystupující v soukromoprávních vztazích) se může dopustit přestupku zejména tím, že neoprávněně užije autorské dílo; za takový přestupek lze uložit pokutu v zákonem stanovené výši. Vedení správního řízení se nevylučuje s paralelním uplatňováním soukromoprávních nároků autorů.

Trestněprávní rovina. Skutková podstata trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle ustanovení § 270 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, přichází v úvahu zpravidla u jednání fyzických osob a předpokládá zavinění. Trestněprávní odpovědnost zaměstnanců či zhotovitelů provádějících neoprávněný zásah nelze v krajních případech vyloučit, byť v poměrech řešené věci nepatří mezi nejpravděpodobnější rizika.

Zvláštní následky v režimu památkové péče. Autorskoprávní rovina se kumuluje s veřejnoprávní ochranou podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Provedení zásahu do národní kulturní památky bez závazného stanoviska, případně v rozporu s ním, představuje samostatný přestupek a může vést k uložení pokuty, jakož i k uložení povinnosti uvést věc do původního stavu. Tyto sankce se uplatní vedle nároků z autorského práva.

Promlčení. Soukromoprávní nároky z neoprávněného zásahu do autorských práv podléhají obecnému tříletému promlčecímu režimu podle § 629 občanského zákoníku, který počíná běžet ode dne, kdy oprávněný o zásahu a osobě povinné se dozvěděl nebo dozvědět měl. Nárok na vydání bezdůvodného obohacení se pak řídí zvláštní úpravou podle § 638 občanského zákoníku.

Praktická doporučení. S ohledem na uvedené následky je vhodné u každého zamýšleného zásahu do stavby, jejího interiéru i navazující dokumentace předem provést autorskoprávní posouzení, dokumentovat splnění podmínek zákonných licencí (zejména ustanovení § 33 a § 38d autorského zákona) odborným stanoviskem a v relevantních případech informovat nositele práv. Tento postup zásadně snižuje rozsah případných sankcí a v praxi rovněž zlepšuje vyjednávací pozici zadavatele v případě sporu.

XXIV. Shrnutí a závěrečná doporučení

Předmět a východiska stanoviska. Stanovisko se zabývá autorskoprávními aspekty národní kulturní památky „Horský hotel a televizní vysílač Ještěd u Liberce“, která je ve vlastnictví Libereckého kraje. Architektonické řešení je výsledkem kolektivní tvůrčí činnosti, přičemž hlavním autorem je Ing. arch.

Karel Hubáček (zemř. 23. 11. 2011) a autorem interiérového řešení akad. arch. Otakar Binar (zemř. 20. 5. 2024); na dalších složkách díla se podíleli též další autoři. Stavba byla realizována v letech 1966–1973 v rámci Stavoprojektu Liberec jako zaměstnanecké dílo, přičemž výkon majetkových práv k němu náležel zaměstnavateli ve smyslu § 58 autorského zákona.

Otázku právního nástupnictví tohoto subjektu po roce 1989 je třeba samostatně prověřit, nicméně s ohledem na dosavadní praxi výkonu práv lze vycházet z předpokladu, že rozhodující majetková autorská práva vykonávají dědicové jednotlivých autorů. Z praktického hlediska je proto vhodné přistupovat ke všem plánovaným zásahům do stavby s vědomím existence více potenciálních nositelů práv a tomuto předpokladu přizpůsobit i přípravu projektů.

Doba trvání ochrany. Majetková autorská práva k architektonickému dílu Karla Hubáčka trvají do 31. 12. 2081, přičemž dílo se stane volným k 1. 1. 2082. V případě interiérového řešení Otakara Binara, splňuje-li znaky autorského díla, trvají majetková práva do 31. 12. 2094. Osobnostní práva autora jako taková smrtí zanikají, nicméně ochrana autorství a nedotknutelnosti díla podle § 11 odst. 5 autorského zákona přetrvává bez časového omezení. V praxi to znamená, že i po zániku majetkových práv bude nezbytné respektovat hodnotu díla a jeho autorství. Z tohoto důvodu je vhodné již nyní nastavovat postupy rekonstrukcí a zásahů tak, aby obstály nejen z hlediska současné právní úpravy, ale i z hlediska dlouhodobé ochrany hodnoty díla.

Vztah vlastnického a autorského práva. Liberecký kraj je vlastníkem stavby a hmotných nosičů dokumentace, nikoli však nositelem autorských práv k architektonickému dílu ve smyslu § 9 odst. 3 autorského zákona. Jakýkoli zásah do stavby nebo projektové dokumentace, který představuje užití díla, proto vyžaduje odpovídající právní titul, ať již v podobě zákonné licence, nebo smluvního oprávnění. Pro praxi z toho plyne, že vlastnictví stavby samo o sobě nezakládá oprávnění k jejím úpravám z hlediska autorského práva, a proto je vhodné zavést systematický postup, v jehož rámci bude u každého zamýšleného zásahu předem posouzen jeho autorskoprávní režim.

Možnosti zásahu do stavby bez licence. Autorský zákon umožňuje vlastníkovi realizovat určité způsoby užití díla bez souhlasu autora, zejména pronájem, půjčování a vystavování stavby (§ 38d písm. a)). Zásahy spočívající ve změně stavby jsou však možné bez licence pouze za podmínek zákonné licence podle § 38d písm. b), které musí být splněny kumulativně, tedy že zásah je proveden v míře nezbytně nutné a současně nedochází ke snížení hodnoty architektonického díla. Judikatura Nejvyššího soudu i soudů nižších stupňů přitom tyto podmínky vykládá restriktivně. Z praktického hlediska je proto nezbytné každý zamýšlený zásah předem posoudit nejen z hlediska jeho technické nezbytnosti, ale i z hlediska jeho dopadu na architektonickou hodnotu stavby, přičemž je vhodné toto posouzení doložit odborným stanoviskem. Současně je vhodné plnit informační povinnost vůči nositelům práv, lze-li to spravedlivě požadovat, čímž se snižuje riziko budoucích sporů.

Svoboda panoramatu. Vzhledem k tomu, že stavba Ještědu je trvale umístěna na veřejném prostranství, lze její vyobrazení užívat bez souhlasu nositelů autorských práv v rozsahu § 33 autorského zákona, a to i pro komerční účely. Tato licence se však nevztahuje na trojrozměrné rozmnoženiny,

interiéry ani na užití způsobem snižujícím hodnotu díla. V praxi je proto vhodné rozlišovat mezi běžným dvourozměrným užitím exteriéru, které je zpravidla bezrizikové, a ostatními formami užití, u nichž je třeba individuální právní posouzení.

Doporučení – rekonstrukce a obnova interiérů. S ohledem na výše uvedené se doporučuje v případě plánovaných rekonstrukcí a zásahů do interiérů aktivně vyhledat a kontaktovat nositele autorských práv, zejména dědice jednotlivých autorů, a uzavřít s nimi licenční smlouvu pokrývající zamýšlené zásahy. Taková smlouva by měla zahrnovat i oprávnění k poskytování podlicencí projektantům a zhotovitelům stavby, aby bylo zajištěno právně bezvadné provedení projektu. Současně je vhodné prověřit právní nástupnictví po Stavoprojektu Liberec pro případ, že by existoval subjekt oprávněný vykonávat majetková práva k zaměstnaneckému dílu. V neposlední řadě je nezbytné smluvně ošetřit autorská práva k nově pořizovaným architektonickým studiím a projektové dokumentaci, včetně studie komplexní obnovy z roku 2020, aby bylo zajištěno jejich bezproblémové využití v dalších fázích projektu.

Doporučení – nové architektonické návrhy. Při zadávání nové architektonické studie třetí osobě je nutné dbát na to, aby nedošlo k neoprávněnému užití původního architektonického díla. Nová studie musí představovat samostatné tvůrčí řešení a nesmí bez odpovídající licence vycházet z původních chráněných podkladů. Z praktického hlediska je proto vhodné omezit zpřístupňování původní dokumentace třetím osobám a smluvně zavázat nové projektanty k vytvoření originálního řešení a k odpovědnosti za případný zásah do práv třetích osob.

Doporučení – propagace a komerční užití. Pro běžnou propagaci kraje postačuje zákonná licence svobody panoramatu. V případech, kdy dochází k užití interiéru, k vytvoření trojrozměrných modelů nebo k zachycení konkrétních uměleckých prvků jako hlavního motivu, je však nezbytné zajistit odpovídající licenční oprávnění. V praxi je proto vhodné zavést interní mechanismus posuzování jednotlivých marketingových výstupů z hlediska autorského práva.

Souběžné vrstvy ochrany. Vedle autorskoprávní ochrany je nutné respektovat rovněž režim státní památkové péče, požadavky vyplývající ze zařazení na Indikativní seznam UNESCO a stavebněprávní regulaci. Tyto režimy se kumulují a každý zásah do stavby musí splňovat jejich požadavky současně. Z praktického hlediska je proto nezbytné koordinovat přípravu projektů napříč těmito oblastmi již v rané fázi, aby nedocházelo k následným kolizím či prodlením v realizaci.

Doporučení – nástupnictví. Zadavateli lze doporučit, aby před zahájením zásadních zásahů do stavby provedl právní rešerši transformačního nástupnictví po Stavoprojektu Liberec a současně jednal s dědici jednotlivých autorů děl, do kterých může být potenciálně zasaženo.

XXV. Primární zdroje

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 422/2005 Sb., o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů.

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (UNESCO, Paříž 1972), publikovaná pod č. 159/1991 Sb.

Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl (Paříž 1971), publikovaná pod č. 133/1980 Sb.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

JUDIKATURA

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3631/2017

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 3. 2014, sp. zn. 19 C 22/2008

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2014, č. j. 9 A 105/2010-119

KOMENTÁŘOVÁ A DALŠÍ ODBORNÁ LITERATURA

CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. In: CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. Autorský zákon. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.

TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019.

SÝKOROVÁ, P. Autorské právo v architektuře. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018.

ŠALAMOUN, M. Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl, 2. vydání, Praha 2009.

HOLCOVÁ, I. a kol. Autorský zákon. Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-4-28]. ASPI_ID KO121_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

BARTÁK, J., COLLETT, D., HRABÁNEK, J., KOŠČÍK, M., KOUKAL, P., LEŠKA, R., MATES, P., MYŠKA, M., POLČÁK, R., PRCHAL, P., ŠALOMOUN, M., TULÁČEK, J., VALOUŠEK, M., ZIBNER, J. Autorský zákon. [Systém ASPI]. Nakladatelství Leges [cit. 2026-3-4]. ASPI_ID KO121|2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

SRSTKA, J. a kol. Autorské právo a práva související. 3. vydání. Praha: Leges, 2023.

CHODĚRA, P. Architektonické dílo z pohledu autorskoprávní ochrany. Praha, 2014.

Profesní pomůcka A 3.18 ČKAIT – Ochrana autorských práv u děl architektonických a urbanistických, dostupná na profesis.ckait.cz.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Národní památkový ústav. Památkový katalog – Horský hotel a televizní vysílač Ještěd. ID 15843868. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz>

Česká komora architektů. K právu změnit realizovanou stavbu. Dostupné z: <https://www.cka.cz>

Liberecký kraj. Informace o národní kulturní památce Ještěd. Dostupné z: <https://www.kraj-lbc.cz>

SIAL. Historie. Dostupné z: <https://www.sial.cz/historie/>

XXVI. Seznam příloh

1. Technické zaměření stavby
2. Ptačí pohledy na stavbu se zakreslením
3. Fotografie interiéru

Advokátní kancelář Ciprýn, Kiršner a partneři s.r.o.

Zpracovatelé:

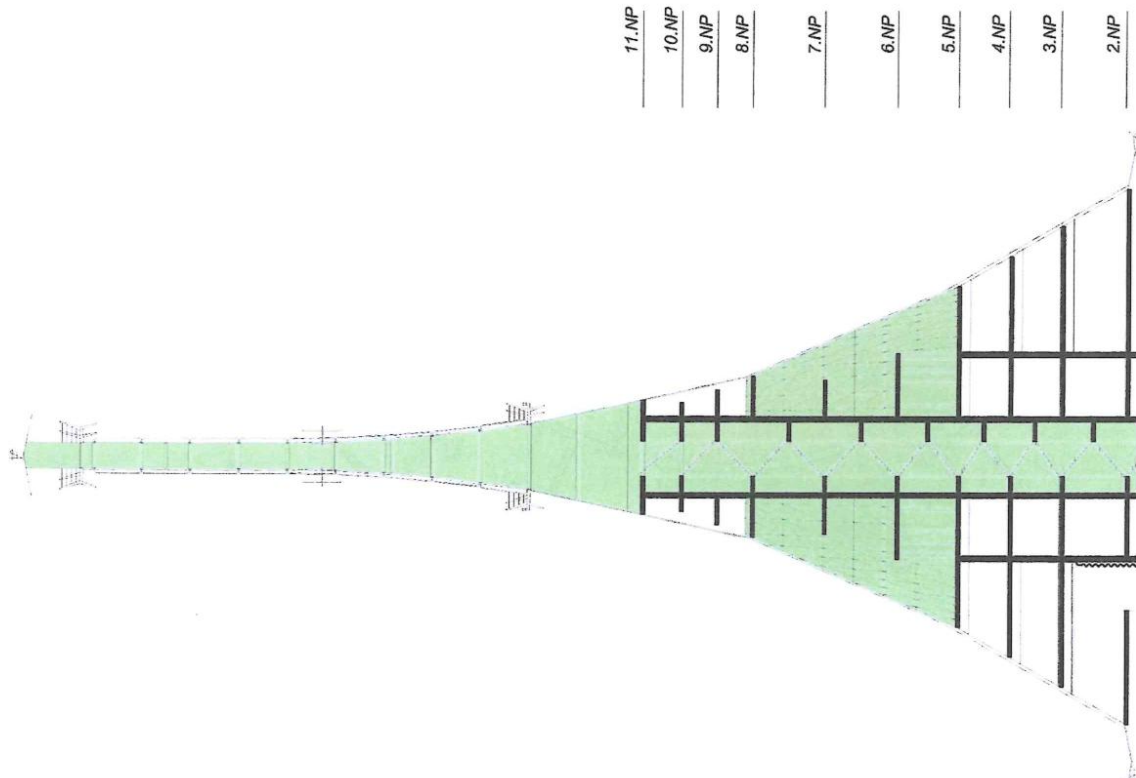
Mgr. Štěpán Ciprýn, LL. M., advokát

Mgr. Jakub Sýkora, advokátní koncipient

Výhrady

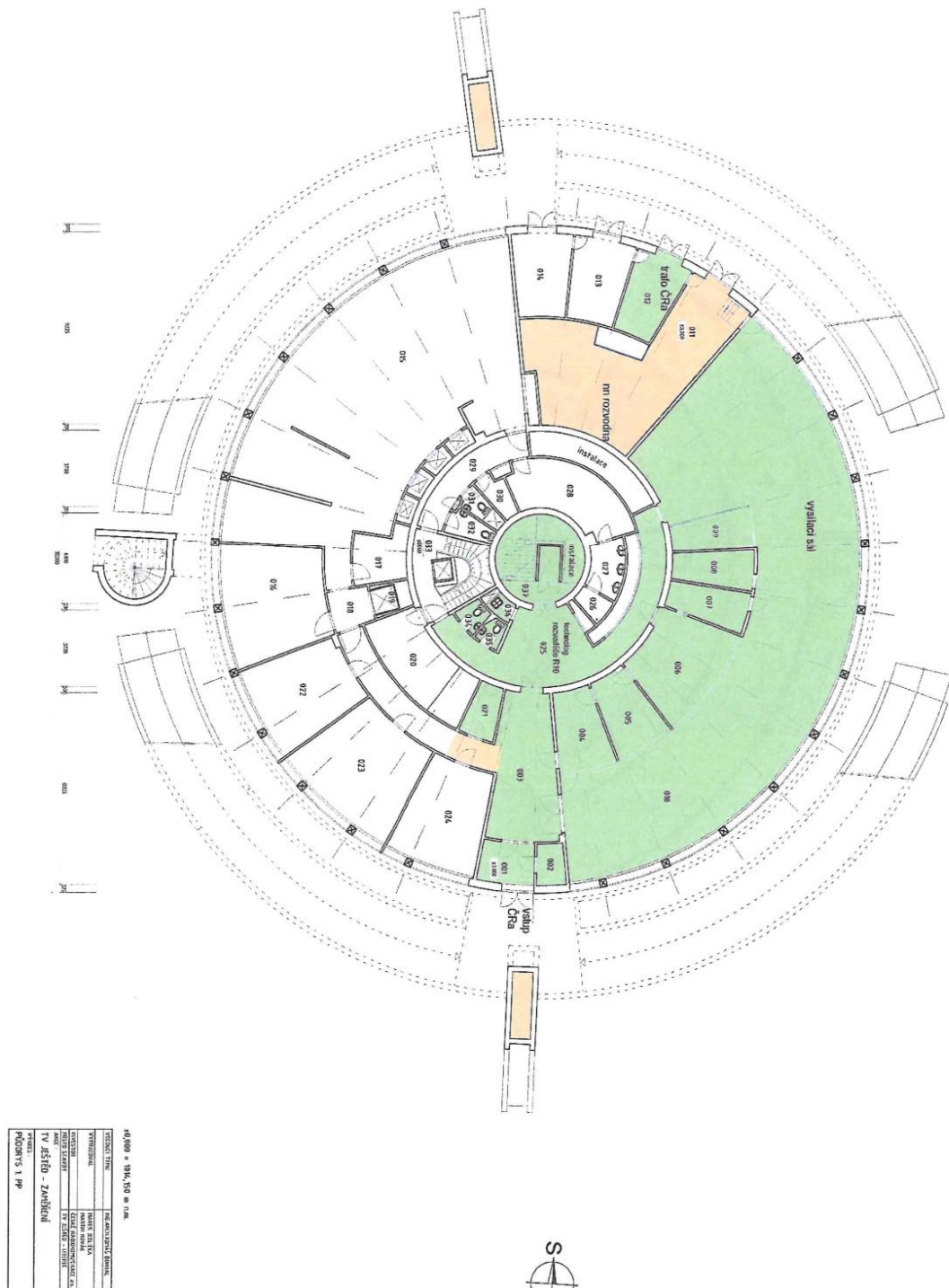
Toto stanovisko bylo zpracováno na základě shora uvedených podkladů poskytnutých Zadavatelem, v rozsahu předpokladů uvedených v tomto stanovisku a má sloužit pro posouzení dalšího postupu Zadavatele. Zpracovatel si vyhrazuje právo své Stanovisko doplnit na základě dodatečně obdržených podkladů a informací od Zadavatele.

Zpracovatel nenese odpovědnost za úplnost poskytnutých informací a upozorňuje, že rozbor zpracoval právě a pouze z informací jemu předložených. Toto stanovisko bylo zpracováno s odbornou péčí a na základě relevantní právní úpravy. Názor orgánu či instituce autoritativně rozhodující o otázkách, jejichž řešení je předmětem tohoto Stanoviska, přesto může být v některých otázkách odlišný od názorů zde uvedených s ohledem na individuální posouzení věci. Zpracovatel nemůže garantovat, že se soud nebo jiný oprávněný státní orgán v případném sporu nepřikloní k jinému právnímu názoru.

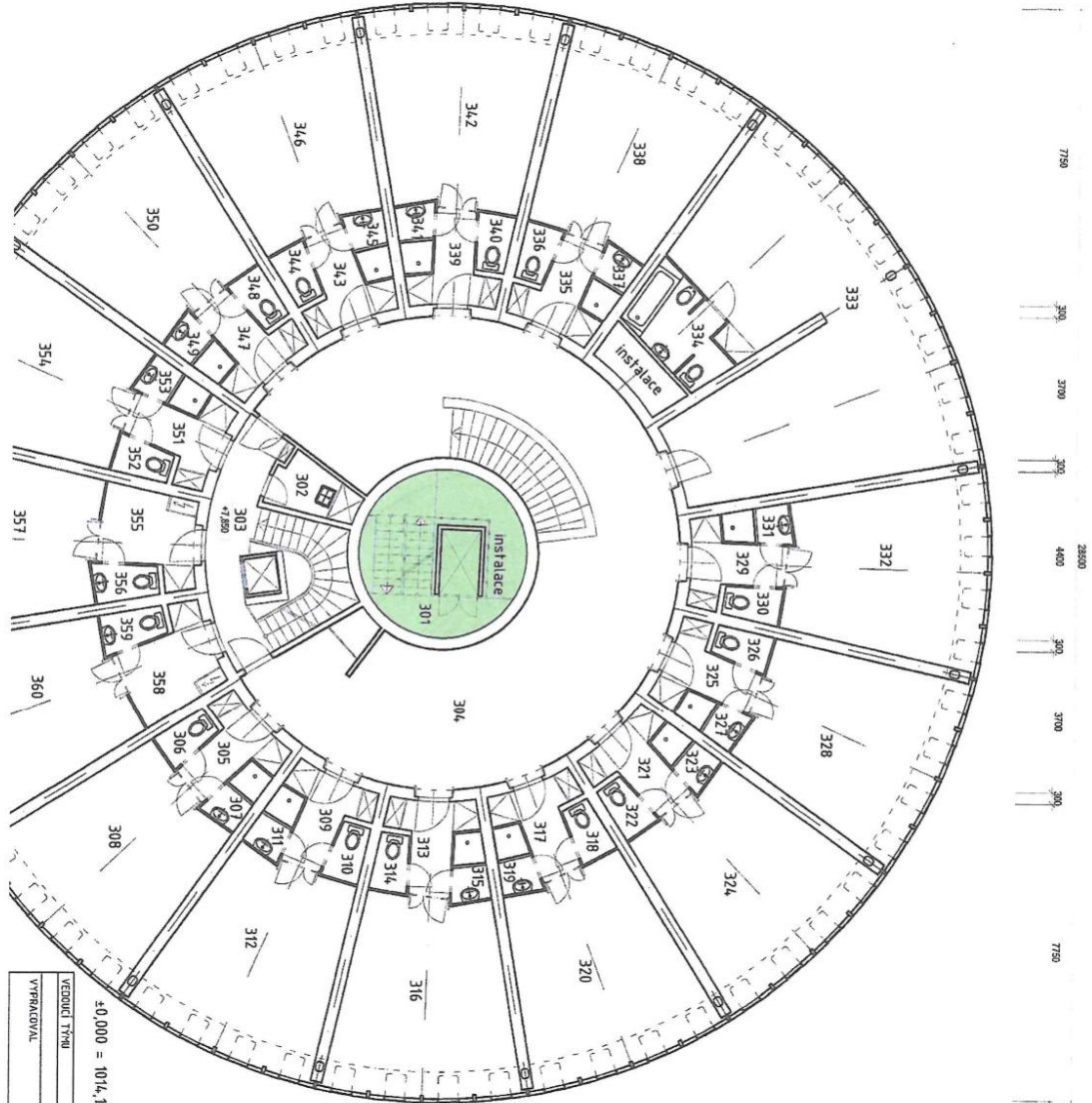
±0,000 = 1014,150 m n.m.

VEDOUcí TÝMU	ING ARCH TOMAŠ DOHNAL
VYPRACOVAL	MAREK JEDLIČKA MARTIN NOVÁK
INVESTOR	ČESKÉ RADIOKOMUNIKACE a.s
MÍSTO STAVBY	TV JEŠTĚD - LIBEREČ
AKCE :	TV JEŠTĚD - ZAMĚŘENÍ
VÝKRES :	ŘEZ

4:000 = 100,00 m v k.m.

PROJEKTANT	ING. ŠTEPÁN CIPRÝN
VYPRACOVATEL	ING. ŠTEPÁN CIPRÝN
KONTROLA	ING. ŠTEPÁN CIPRÝN
PROJEKT	TV ŽESTO - ZAHŘENÍ
PRŮMYSL	PRŮMYSL 1 PP

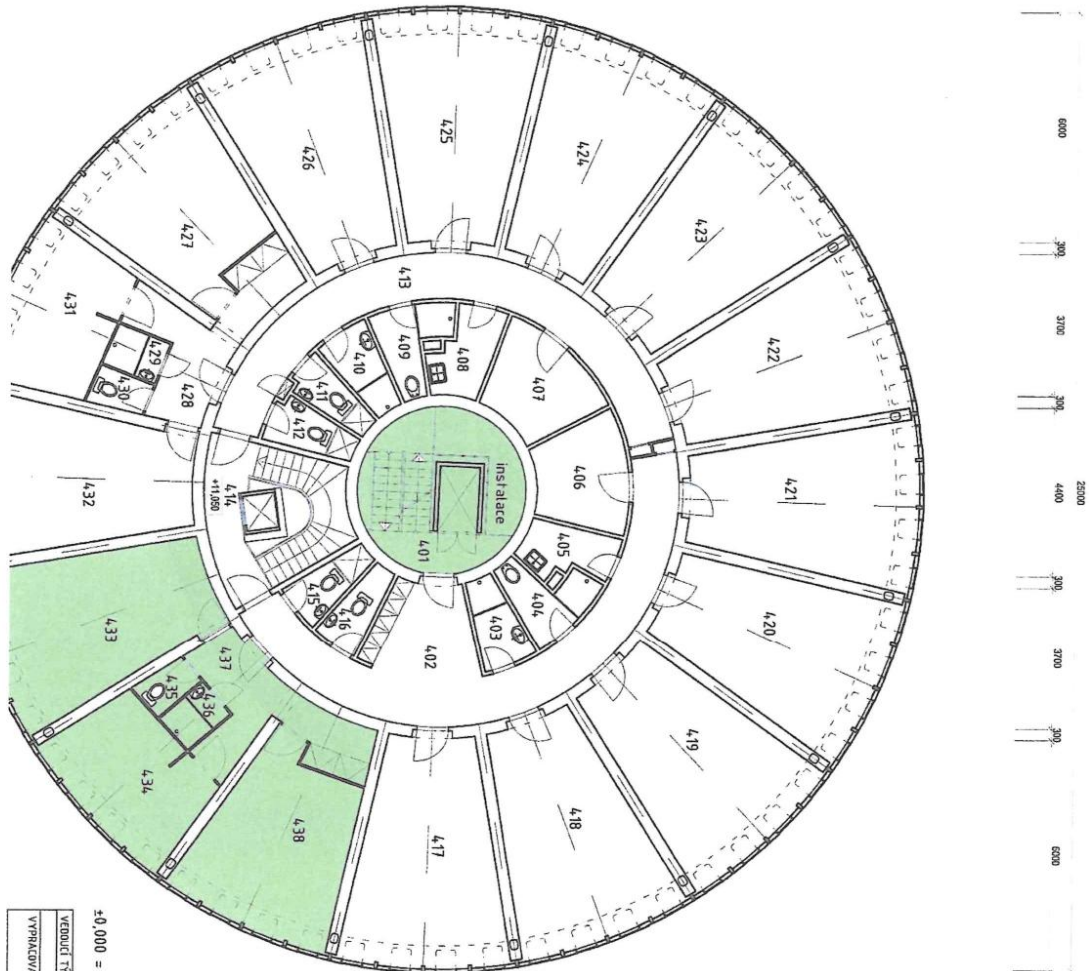
VEDOUcí TÝMU	ING. ARCHITOMAS DOHNAL
VYPRACOVAVEL	MAREK FEDUČKA MARTIN NOVÁK
ZNAČKA CE	INTAR Pracoviště: 00 115 00 115 00 115 00 280202211-0

±0,000 = 10/14, 150 m n.l.m.

TABULKA MÍSTNOSTÍ

Č. n.	účel místnosti	plocha m ²
301	dovoz, skladování, výtah	15,2
302	chodba, skladování, výtah	15,0
303	kůlna, skladování	10,0
304	kůlna, skladování	10,0
305	průmysl	3,7
306	WC	1,3
307	WC	1,3
308	WC	1,3
309	průmysl	22,2
310	WC	3,7
311	univerzální	1,6
312	WC	1,6
313	průmysl	2,2
314	WC	1,3
315	univerzální	1,6
316	průmysl	2,2
317	WC	1,3
318	WC	1,3
319	univerzální	1,6
320	průmysl	2,2
321	průmysl	3,7
322	univerzální	1,6
323	univerzální	1,6
324	průmysl	2,2
325	průmysl	3,7
326	WC	1,3
327	univerzální	1,6
328	průmysl	2,2
329	průmysl	3,7
330	WC	1,3
331	univerzální	1,6
332	průmysl	2,2
333	průmysl	3,7
334	komunikace	5,3
335	průmysl	3,7
336	WC	1,3
337	WC	1,3
338	univerzální	1,6
339	průmysl	2,2
340	WC	1,3
341	univerzální	1,6
342	průmysl	2,2
343	průmysl	3,7
344	WC	1,3
345	univerzální	1,6
346	průmysl	2,2
347	WC	1,3
348	WC	1,3
349	univerzální	1,6
350	průmysl	2,2
351	průmysl	3,7
352	univerzální	1,6
353	univerzální	1,6
354	kancelář	22,2
355	průmysl	3,7
356	WC	1,3
357	průmysl	2,2
358	průmysl	3,7
359	WC	1,3
360	kancelář	22,2

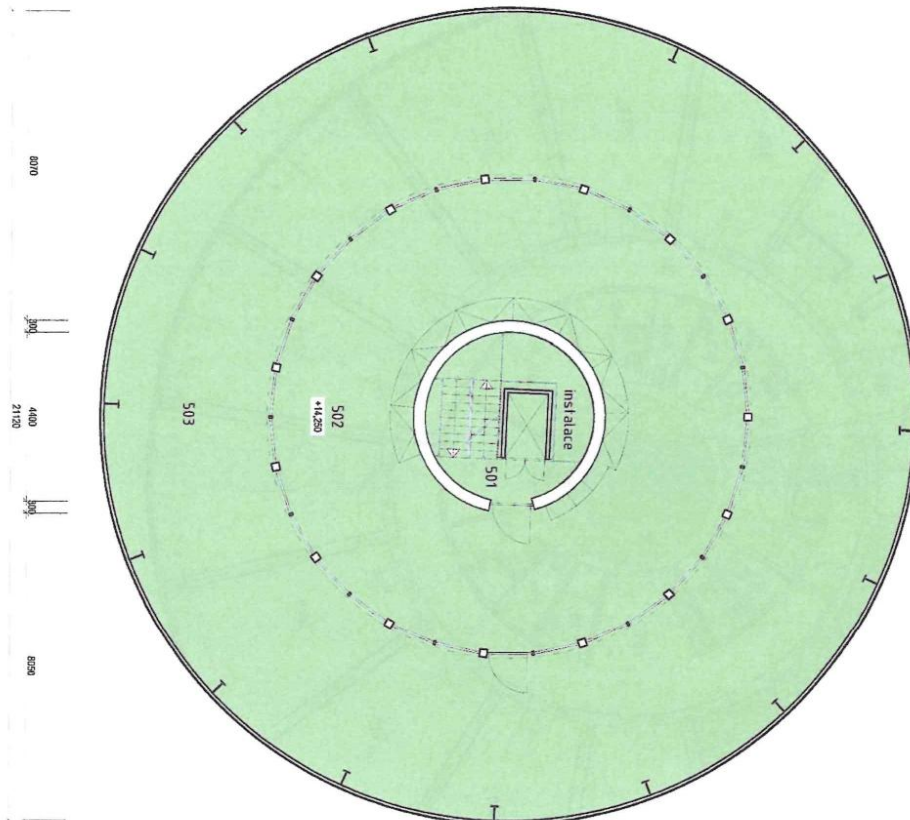
±0,000 = 1014,150 m n.n.

REPOUČI TYPU	ING. ARCH. TONIAŠ DORNAL
VÝPRAKOVANÍ	HANA JEDELIŠKA HANA NOVÁK
ZNAČKA	20090271-0

TABULKA MÍSTNOSTÍ

číslo	účet místnosti	plocha
4.01	chodba, schodiště, výtah	35,2
4.02	chodba	24,0
4.03	univerzita	2,5
4.04	univerzita	3,2
4.05	univerzita	3,2
4.06	sklad	6,9
4.07	sklad	6,3
4.08	úhledová místnost	3,2
4.09	univerzita	3,1
4.10	univerzita	2,6
4.11	univerzita	1,8
4.12	WC	1,8
4.13	chodba, schodiště, výtah	17,8
4.14	chodba, schodiště, výtah	12,4
4.15	WC	1,6
4.16	WC	2,1
4.17	podlaží	20,1
4.18	podlaží	20,1
4.19	podlaží	20,1
4.20	podlaží	20,1
4.21	podlaží	20,1
4.22	podlaží	20,1
4.23	podlaží	20,1
4.24	podlaží	20,1
4.25	podlaží	20,1
4.26	podlaží	20,1
4.27	podlaží	20,1
4.28	podlaží	20,1
4.29	podlaží	20,1
4.30	podlaží	20,1
4.31	podlaží	20,1
4.32	podlaží	20,1
4.33	podlaží	20,1
4.34	podlaží	20,1
4.35	podlaží	20,1
4.36	podlaží	20,1
4.37	podlaží	20,1
4.38	podlaží	20,1

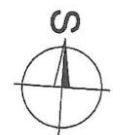
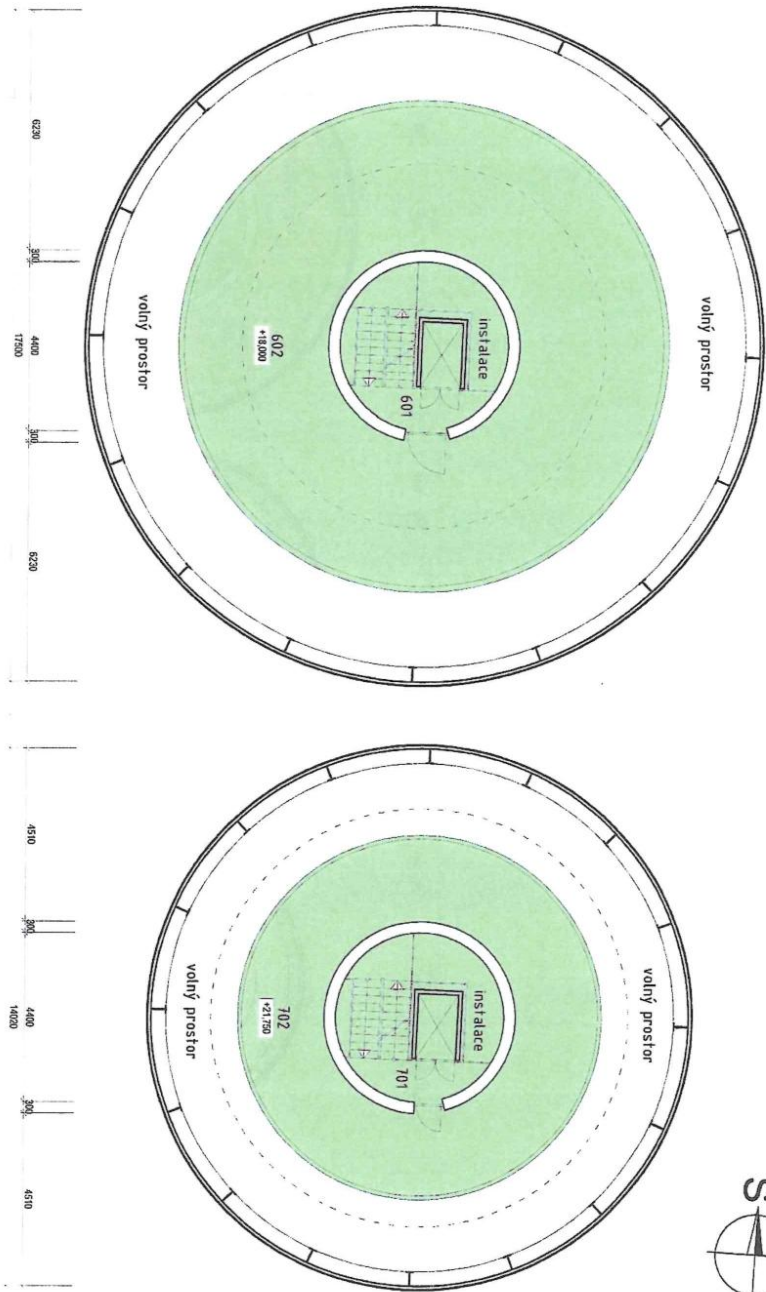

TABULKA MÍSTNOSTÍ

Číslo	účetní místnost	placnost
S01	chodba, schodiště, výtah	15,2
S02	průběh, schodiště, výtah	209,8
S03	průběh, schodiště, výtah	209,8

±0,000 = 1014,150 m n.n.m.

VEDOUcí TÝMU	ING. ARCH. TOMÁŠ DOPIVAL	INTAR Inženýringová společnost s.r.o. Ing. Tomáš Dočkal, Ing. Jiří Štáhl
VYPRACOVAV	HABEK JEDLIČKA MARTIN NOVÁK	ZAK. Č. ANGE 2020/221-0
INVESTOR	ČESKÉ RADIODIFUZNICKÉ a.s.	DSS
HISIO STAVBY	TV JESTĚD - LIBEREC	DATAIN 09 / 2008
ACE :	TV JESTĚD - ZAMĚŘENÍ	PROJEKSE ARCH
		SOUBOR ZAK
VÝKRES :	MĚŘITKO :	EVYKRESU :
PŮDOROVYS 5. NP	1 : 100	7

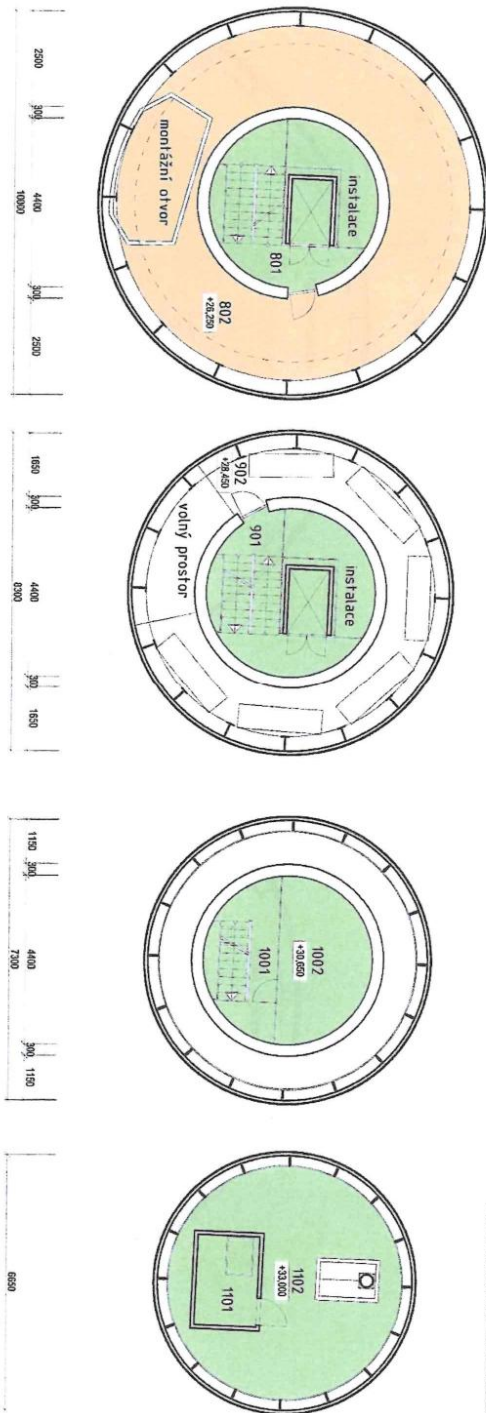

TABULKA MÍSTNOSTÍ

č. m.	účel místnosti	plocha m ²
6.00		
6.01	chodba, schodiště, výtah	15,2
6.02	prostor - zářivý VAV	80,3
7.00		
7.01	chodba, schodiště, výtah	15,2
7.02	prostor - zářivý VAV	80,3

±0,000 = 1014,150 m n.m.

VEDOUCE TÝMU	INĚL ARCHITONIKĚ SOBRAL	INTAR Inženýring, s.r.o. Křižkova 10, 150 00 Praha 5
VYPRACOVAL	MAREK REJČKA MAREK KUŠKA	ZAMČ. ANKCE 2020/221-0
INVESTOR	ESSE PROJEKTOVÁNÍ A.S.	STUPEŇ PD 055
HLAVNÍ STAVBY	TV JESTĚD - UBRNĚC	DATA 01 / 2008
ANEXE :	TV JESTĚD - ZAMĚŘENÍ	PROJEKT FORNAT
		SOUBOR ZNAK
VÝKRES :		PRŮBĚH :
PŮDORYS 6.,7. NP		1 : 100
		8

TABLKA MÍSTNOSTÍ

číslo	část místnosti	plocha
801	střediska výtah	15,2
802	střediska výtah pro prostora VIV	59,1
901	střediska výtah	15,2
902	prostor s nádržemi	28,3
1001	střediska výtah	6,4
1002	střediska výtah	6,7
1101	chodba	3,8
1102	instalační prostor	30,2

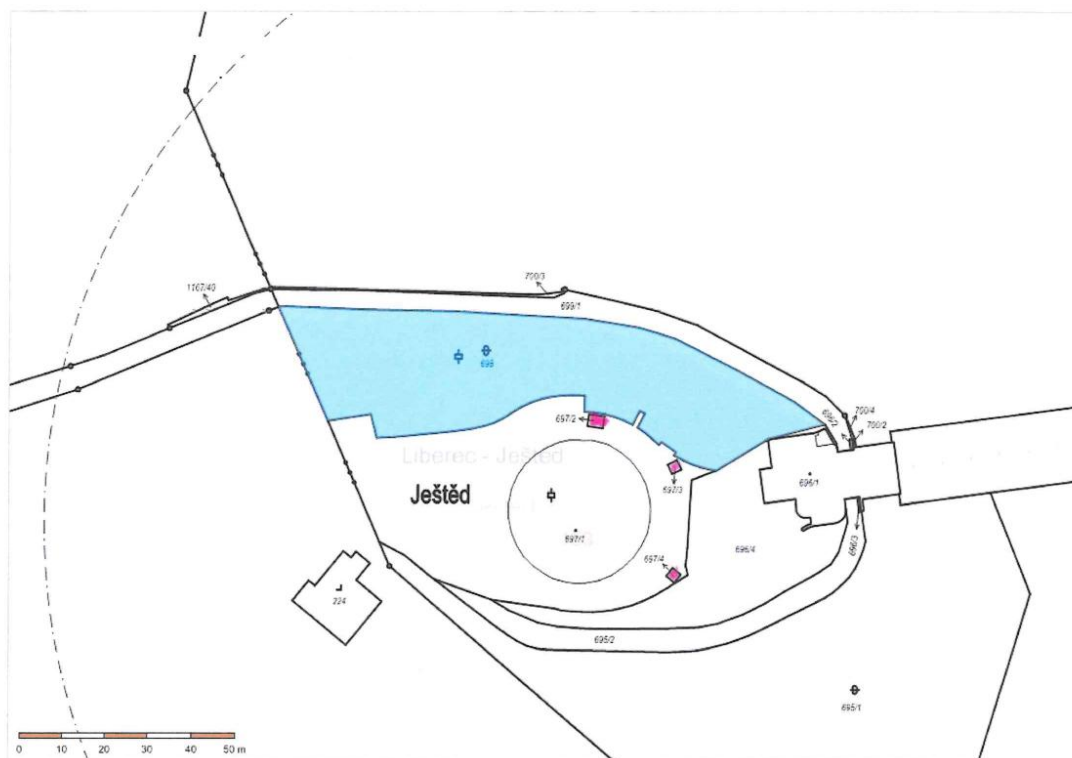
VEDOUcí TÝMU	ING. ARCHIT. TROJIS DOBNAK	IN TAR	INSTITUCIONÁLNÍ PRÁVNÍ ZÁŠTITA
VYPRACOVAV	HANEK EDUČKA HARTN NOVÁK	ZAK. ČÍSLO	2020/221-0
INVESTOR	ČESKÉ RADIODIFUZNICKÉ A.S.	STUPEŇ PG	055
MÍSTO STAVBY	TV JESTĚD - LIBRECH	DATA	09 / 2008
ACE	TV JESTĚD - ZAKŘEŇENÍ	PROJEKT	ARCH
VÝNOS	PŮDORYS 8., 9., 10., 11. NP	FORMÁT	A4
		SKUPINA	2x4
		MEŠTITVO	
		1 : 100	9

Příloha č. 2 Ptačí pohledy na stavbu se zakreslením

05.03.26 11:40

Tisk - 0s :265ms, 329 prvků.

05.03.26 11:37

Tisk - 0s :406ms, 319 prvků.

<https://sgi-nahizenidokn.cuzk.gov.cz/marushka/Marushka/print.aspx>

1/1

Příloha č. 3 Fotografie interiéru

